DÜNYADA GENEL DURUM

GÖREVLERİMİZ
ve
TÜRKİYE'DE DURUM

Parti Yayınları
www.tkpml.com

[Açıklama:** Bu belge TKP-ML 2. Kongresi'nin "Dünya'da ve Türkiye'de Durum" gündeminin kısa kararlarıdır. Belge "Dünyada Genel Durum ve Görevlerimiz" başlığıyla TKP-ML'nin parti yayın organı olan Komünist 78. sayısında "Karar: 19" ve yine "Türkiye'de Durum" başlığıyla Karar:20" olarak yayınlanmıştır. Belgeyi broşür olarak yayınlıyoruz. Ed.**]

İçindekiler

DÜNYADA GENEL DURUM VE GÖREVLERİMİZ

Dünyadaki gelişmeler giderek karmaşık ve çatışmalı bir hal almakta, ezenler ile ezilenler arasındaki çelişkiler giderek derinleşmektedir. Bu durumun, sınıf karşıtlığı temelinde çatışmalara dönüşmesini engellemek mümkün görünmemektedir. Emperyalistler ve işbirlikçileri, dünya halklarının ve ezilen ulusların haklı ve meşru bir zeminde gelişen mücadelelerini bastırmak için uyguladıkları askeri, siyasi, ekonomik ve sosyal politikalar, kısa ve uzun vadede istedikleri sonucu üretemez. Çünkü, emperyalist kapitalizmin dönemsel olarak daha da derinleşen krizleri, sınıfsal temeldeki çatışmalar için nesnel bir zemin oluşturmaktadır.

Günümüzde yüzlerle ifade edilebilecek bir avuç zengin, dünya servetinin önemli bir bölümünü elinde bulundurmaktadır. Ve her kriz döneminde bu asalak azınlık, servetine servet katmaktadır. Buna karşın işçi ve emekçilerin alım gücü gün geçtikçe düşmektedir.

Sömüren ve sömürenlerin arasındaki açının bu denli derinleştiği dünyada "ekmek yoksa barış da yok" şiarının güncel bir olgu haline gelmesi kaçınılmazdır. Yerküremizin farklı kıtalarında bölgesel düzeyde yaşanan çatışmalar, kendiliğinden gelişen kitle hareketleri bu nesnel tablonun sonucudur.

Partimiz I. Kongresinde dünyadaki duruma dair şu değerlendirmede bulunmuştu: "*Dünyamız emperyalist-kapitalist sistemin boyunduruğu altındadır. Emperyalistler hem kendi hakim oldukları ülkeler hem de bağımlı ülkelerdeki işbirlikçileri vasıtasıyla dünyaya yön veriyorlar. Bu sistem bir bütün olarak dünyada süren iç ve bölgesel tüm savaşlarında tek sorumlusudur. Keza, dünyadaki göç, bundan kaynaklanan toplu ölümler, çekilen tüm acıların da sorumlusu emperyalist sistemdir. Tıpkı açlığın, yoksulluğun, işsizliğin de tek sorumlusu olduğu gibi. Diğer yandan emperyalistler kâr uğruna dünyayı bir ekolojik felakete doğru hızla sürüklemektedir. Hızla çölleşen dünyada, su rezervleri tükenmekte, tarım arazileri yok olmakta, ormanlar*

tükenmekte, denizlerdeki canlı türleri giderek azalmakta, kuş ve hayvan türleri yok olmaktadır. Sözün özü, dünyanın kurtarılması, emperyalist sistemin kökten yıkılmasıyla mümkündür."

Aradan geçen bu zaman dilimi içinde kapitalist-emperyalist sistemin derinleşen kriziyle birlikte saldırganlık siyaseti de sürmüştür. İktisadi alandaki sömürücü-yıkıcı politikalar, işsizliğin çığ gibi büyümesine, var olan yoksulluğun daha da derinleşmesine yol açmıştır.

Bu sömürücü sistemin yıkıcı-kıyıcı niteliğini daha doğru bir tarzda kavramak için şu tarihsel analizi yeniden hatırlayalım; "*Kapitalizm, evrensel bir sömürgeci baskı sistemine, bir avuç 'ileri' ülkenin, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu mali yönden boğduğu bir sisteme dönüşmüştür. Ve bu 'ganimet', kendi ganimetlerini paylaşmak için kendi savaşlarını bütün dünyayı sürükleyen, tepeden tırnağa silahlı, en güçlü, iki ya da üç canavar (Amerika, İngiltere, Japonya) arasında paylaşılmıştır.*" (Lenin, Emperyalizm, Önsöz, s. 11)

Aradan geçen yüz yılı aşkın bir zaman diliminin her anı kapitalist-emperyalist sistemin niteliğine dair yapılan bu bilimsel tespitleri doğrulamaktadır. Her şey gelişiyor, değişiyor. Sömürücü sistem de kendi içinde değişiyor. Ama bu değişim asla sömürücü, yıkıcı özüne dair değildir. Bu süre içinde emperyalist canavarlara, melek gömleği giydirmeye çalışan çokça satılmış kalem oldu. Ama tüm bu çaba, gerçekler karşısında ancak tarihin çöplüğünde kendine yer buldu. Elbette ki emperyalist canavarlar arasında süren rekabette, "ganimetlerin" yeniden paylaşım savaşında, gerileyenler, hatta kaybedenler oldu. Lakin onların yerini yeni emperyalist canavarlar aldı.

Gelinen aşamada dünya **iki ana emperyalist kampa** bölünmüş durumdadır. Bir taraftan ABD-İngiltere ve Avrupalı emperyalistler, diğer tarafta Çin ve Rusya emperyalistleri. Değişen tek şey, emperyalist canavarların pozisyonudur. Zira emperyalist canavarlar, pazarların yeniden bölüşümü için Asya, Afrika kıtaları başta olmak üzere yerküremizin her sahasında kan

akıtmaya, ezilenler için yoksulluk ve sefalet tablosunu derinleştirmeye devam ediyorlar.

Yaşanan haksız savaşların, yoksulluğun sorumlusu emperyalizm ve dünya gericiliğidir. Bugün Asya, Afrika kıtaları başta olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde süren ve on binlerce insanın yaşamına malolan haksız savaşların yaratıcısı emperyalist haydutlar ve onların çıkarları için savaşan gerici-faşist devletlerdir. Örneğin Suriye'de, Ukrayna'da yaşanan iç çatışmaları, ABD, İngiltere, Avrupa, Çin ve Rusya emperyalistlerinin bölgesel çıkarlarından bağımsız olarak ele alamayız. Dolayısıyla yerküremizde gerçek manada demokrasiden, özgürlükten yana olan herkes, emperyalist saldırganlığa ve onların gerici, faşist, işbirlikçi yönetimlerine karşı mücadele etmek zorundadır. Zira dünya halklarının ve ezilen ulusların özgürlüğü anti-emperyalist anti-faşist mücadeleden geçer.

21. yüzyılın ilk çeyreğinde hala "barış"tan, "demokrasi"den söz eden emperyalistler, 20. yüzyılda iki büyük dünya savaşının yanısıra birçok bölgesel savaşın da yaratıcısıdır. Emperyalistlerin çıkardıkları bu savaşlar milyonlarca insanın yaşamına malolurken geniş halk yığınları yaşananlardan çıkarmış oldukları acı tecrübeyle emperyalist saldırı ve savaş siyasetine karşı mücadele etme zorunluluğunu kavradılar. Hiç kuşkusuz emperyalistler ve onların "sol" içindeki ideolojik uzantıları, devrim ve sosyalizm davasına ihanet eden modern revizyonistler aracılığıyla yükselen bu anti-emperyalist bilinci zayıflatmak için çırpınıp durdular. Modern revizyonistler, her fırsatta emperyalist saldırganlık siyasetini, sahte "barış" söylemleriyle perdelemeye çalıştılar. Ama bunda başarılı olmadılar/olamazlar da. Tıpkı 20. yüzyılda olduğu gibi 21. yüzyılda da yeni bir emperyalist savaş tehlikesi sürmektedir. Emperyalistler ne kadar dünya "barış"ından söz ederlerse etsinler, haksız savaş kundakçısı oldukları gerçeğinin üstünü örtemezler.

Bugün emperyalistlerin yerküremizin farklı bölgelerinde

yarattıkları-kışkırttıkları tüm bölgesel çatışmalara, işgallere karşı kapitalist-emperyalist merkezlerdeki komünist partiler, işçi ve emekçileri bilinçlendirmek tarihsel görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Sürdürülen bu saldırganlık siyasetine karşı bu merkezlerde mücadelenin kitlesel bir boyut kazanması, emperyalistlerin işgal ve çatışma politikalarının bölgesel düzeylerle sınırlı kalarak daha genel bir boyut kazanması önlenebilir. Bu anlamıyla emperyalist saldırganlığa karşı hem genel hem de bölgesel düzeylerde, anti-emperyalist birliklerin kurulması ertelenemez bir görevdir.

Emperyalistler Arası Çelişkiler Derinleşiyor

Kapitalist-emperyalist sistemin krizi sürüyor. Aşırı üretim sonucu devam eden bu yapısal krizin etkileri yalnız bağımlı ülkelerde değil emperyalist merkezlerde de derinden hissediliyor. Genel manada yaşanan kitlesel işsizlik, bütçe açıkları, artan borçlar ve pazar rekabetinden kaynaklanan bölgesel işgaller, çatışmalar vb. kısacası kendisini yeniden üretmekte zorlanan sistem, zor yöntemleriyle kendisine bir çıkış yolu arıyor.

Her şeyden önce emperyalistler arasında süren rekabetin, var olan çelişkilerin temelinde pazarlara hakim olma gerçeği yatmaktadır. Dolayısıyla emperyalistler arasındaki ilişkilerde, çelişki ve çatışma hali süreklidir. Elbette ki bloklaşma temelinde kimi emperyalist güçler arasında uzlaşmalar da sağlanmaktadır. 20. yüzyılda Sovyetler Birliği'ne veya genel manada sosyalist kampa karşı ABD, İngiltere ve AB emperyalistlerinin ekonomik ve askeri olarak oluşturdukları ittifakların bir bölümü hala devam etmektedir. Modern revizyonistlerin ihanetiyle dağılan sosyalist kampa rağmen iktisadi temelde IMF ve Dünya Bankası, askeri olarak da NATO hala varlığını sürdürüyor. Eski hegemonyacı gücünde belli zayıflamalar olsa da ABD emperyalizmi İngiltere ile birlikte, bu emperyalist güçlerin baş aktörü olma rolündedir. Rusya ve Çin emperyalistlerinin öncülüğünde oluşan Şanghay İşbirliği Örgütü'ne karşı farklı kıtalarda yeni askeri ve ekonomik ittifaklar oluşturmaktadır. ABD özellikle Asya Pasifik'te

genişleyen Çin'in hareket alanını daraltmak için her türlü tedbire başvurmaktadır. Japonya ve Güney Kore ile oluşturduğu "Üçlü Ortaklık" da bu anlayışın ürünüdür. Bir savaş örgütü olan NATO'nun genişletilmesi için yürütülen tüm çabalar da bu eksenlidir.

Emperyalistler Arası Genel Tablo

ABD, Hindistan'dan başlayarak Japonya'ya kadar uzanan geniş bir yay ile Çin'i kuşatmak istemektedir. Ancak Hindistan'a bunu kabul ettirebilmiş değildir. O nedenle şimdi Avustralya'dan Japonya-Güney Kore'ye uzanan bir askeri cephe inşa etmeye çalışmaktadır. Bunun için de hem AUKUS'u (Avustralya, ABD ve İngiltere) Yeni Zelanda'yla genişletmek hem Japonya ile Güney Kore'yi müttefik yapmak hem de bu iki küme arasındaki bağlantı için Pasifik Adaları'nda üs inşa edebileceği ortaklıklar kurmak istemektedir.

Diğer yanda ise ABD stratejisine eklemlenmeyi "kabul etmeyen" Hindistan; ABD'nin Japonya ve Güney Kore'yle üçlü ittifak kurmayıp üçlü ortaklığa razı olması; Yeni Zelanda'nın AUKUS'a kabul edilmemesi ve de Pasifik Adaları'nın çoğunluğunun bölgenin jeo-politik güç alanına dönüştürülmesine karşı çıkışı vardır.

Özetle ABD, "kurallarını kendisinin yazdığı sömürü düzenini" devam ettirebilmek için Asya Pasifik'te hamleler yapmakta ama zayıflayan hegemonyası nedeniyle istediği sonuçları elde edememektedir. Ancak ABD, her fırsatta Çin, Kuzey Kore ve Rusya'ya karşı, yeni bloklar yaratma çabası içindedir. Çünkü başta Ortadoğu olmak üzere birçok alanda eski hegemonyacı gücünü koruyamamakta ve yeni ittifak güçleriyle, özellikle Çin'in iktisadi alandaki yayılmacılığına karşı bariyerler koyarak Çin'i kuşatmak istemektedir. Ancak Hindistan'ın henüz ABD'nin bu projesinin parçası olmaması, Çin ve Rusya'nın ittifakı; ABD'nin Ortadoğu, Asya Pasifik, Afrika'daki hamlelerini zayıflatmaktadır. Tüm bu gelişmeler, emperyalistler arasındaki rekabetin ve bölgesel çatışmaların süreceğine işaret etmektedir.

Bu gelişmelere paralel silahlanmaya dönük harcamalar da artarak devam etmektedir. Bu yarışın başını ABD emperyalizmi çekmektedir. Hiç kuşkusuz Çin, Japonya, İngiltere, Fransa vb. diğer emperyalist güçler de yarıştadır.

ABD ve suç ortaklarının, bir savaş örgütü olan NATO'ya yeni üye kazandırma, askeri alandaki müdahale kapasitesini artırma çabaları, genel gidişat hakkında da somut veriler sunmaktadır. Bilindiği gibi, NATO, ABD, İngiltere ve müttefikleri tarafından Sovyetler Birliği, geniş anlamda sosyalist kampa karşı oluşturulan uluslararası militarist bir kurumdur. Tehditlere karşı kurulduğu iddia edilen bu militarist odak, kurulduğu günden beri emperyalist tekellerin çıkarları için suç işlemeye devam etmekte ve genişleyerek varlığını sürdürmektedir.

Günümüz dünyasında öne çıkan diğer emperyalist güçler, Çin sosyal emperyalizmi ve Rusya'dır. Dünyanın yeniden paylaşım mücadelesinde Çin ve Rusya'nın yanısıra ABD, İngiltere, Almanya, Fransa ve Japonya da yeni pazarlara göz diken emperyalist güçler olarak öne çıkmaktadır.

Çin'in Afrika üzerindeki etkisi, Rusya'nın BRICS üzerinden etkinliğini artırması çelişkilerin temelini oluşturmaktadır. ABD, İngiltere ve diğer emperyalist ülkelerin, Çin ve Rusya'yı önlerindeki en büyük engel görmeleri de bundandır. Ukrayna'nın NATO'ya alınmak istenmesini egemenliği için tehlike olarak gören Rusya'nın Ukrayna'ya savaş açması, ABD'nin Tayvan üzerinden Çin'i çevrelemek istemesi vb. tüm gelişmeler olası bir savaşın bu güçler arasında vuku bulacağının bir işareti durumundadır.

Bugün emperyalistler arası saflaşmalarda **iki blok** öne çıkmaktadır: Birinci blokta ABD, İngiltere ve arkasına aldığı AB (tümü olmasa da) ve askeri ittifak örgütü NATO bulunmaktadır. Bu blokun esas gücü olan ABD, İngiltere'yle birlikte Kanada, Avustralya ve Y.Zelanda'yı arkasına almakta, diğer yandan başta Japonya, G.Kore, Filipinler olmak üzere kimi Güney Asya

ülkelerini de yanında tutmaya devam devam etmektedir. Diğer yandan Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan'ı da yanına çekme; Kazakistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'la ilişkiler geliştirme, Çin'e kaptırdığı Pakistan'ı yanına çekme, Hindistan'ı BRICS'in içinden çekip Çin'e karşı savaşa sokma hesapları da devam etmektedir.

İkinci blokun esas gücü ise Çin ve Rusya'dır. Her birinin kendilerine yakın ülkeleri etrafına çekme ya da etrafında tutma çabası olmakla beraber Rusya'nın önderliğinde BRICS ülkeleri olarak saflaşmış bulunmaktadırlar.

Ancak şunu da belirtmeliyiz ki, **emperyalist blokların çelişkilerinin keskinleşmesiyle birlikte bu bloklar kırılganlık gösterecek birlikteliklerdir.** Batılı emperyalistler karşısında Rusya ve Çin'in önderliğinde K.Kore, İran ve etkiledikleri kimi ülkeler de birlikte hareket edebilir. (Belarus, Suriye, Lübnan, Yemen gibi.) Diğer bir gerçek de emperyalistler arası çelişkiler keskinleştikçe, emperyalist bloklaşmaların saflarında farklılaşmaların meydana gelmesi ihtimalidir.

Dünya, hızla savaşa sürüklenmektedir. Hükümetler kendi içlerinde buna göre düzenlemeler yapmakta, dışişleri, "savunma", içişleri ve adalet bakanları, sözcüleri en gerici, ırkçı, faşist, saldırgan olanlardan oluşturulmaktadır. İşçi ve emekçilerin demokratik hak ve özgürlükleri gasp edilmekte, gerici faşist yasalar çıkarılmaktadır. Stratejik bölgelere askeri güçler ve araçlar, cephane kaydırılmakta, aynı zamanda başta ABD olmak üzere NATO şemsiyesiyle son iki yıldır Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Finlandiya, Estonya, Letonya, Litvanya ve Polonya'ya binlerce tank, zırhlı araç ve cephane depolanmaya devam edilmektedir. NATO bünyesinde ortak tatbikatlar daha fazla yapılmaktadır.

Ekonomik alanda da savaşa göre düzenlemeler yapılmakta, savaş bakanlıkları oluşturulmaktadır. Milliyetçilik, ırkçılık, göçmen ve yabancı düşmanlığı artmakta; göçmenlere yönelik uygulama ve hizmetlere erişim her geçen gün zorlaştırılmakta

hatta bir kısmı geri gönderilme veya üçüncü bir ülkeye (Afrika'ya) gönderilme ile tehdit edilmektedir. Bunların yanısıra ilerici, devrimci, sosyalist ve komünist hareketler üzerindeki baskı da artmaya devam etmektedir. Bazı flamalar, bazı fotoğraflar, bazı sloganlar, bazı demokratik kurumlar yasaklanmaktadır.

Silah fabrikaları ise tam kapasite çalışmakta; savaş uçakları, füze, drone, tank, top, mermi, patlayıcı fabrikalarının kapasitesi artırılmakta, yenileri kurulmaktadır.

Sonuç olarak emperyalist ekonomilerin sıçramalı ve dengesiz gelişmesi, aşırı üretim ve sermayenin yoğunlaşması, yeni pazarlar, enerji ve hammadde kaynaklarını ve yollarını kontrol altına alma ve rakiplerini etkisizleştirme hamleleri çelişkileri artırmakta ve dünyayı yeni bir paylaşım savaşına doğru hızla sürüklemektedir.

Yeniden Pazarların Bölüşümü Kavgasında Afrika

ABD-İngiltere ve AB emperyalist bloku ile Rusya ve Çin sosyal emperyalist blokları arasındaki pazarların yeniden bölüşümü mücadelesi birçok kıtada farklı ittifak güçleriyle sürmektedir. İlk blok, NATO aracılığıyla Ukrayna'da, Rusya'ya komşu olmak istediler. Tabii ki bu bir kuşatma stratejisiydi. Aynı zamanda Rusya emperyalizmini komşularıyla fiili bir çatışma içine sürükleme hamlesiydi. Nitekim Rusya, bu komşuluğa rıza göstermeyerek Ukrayna'yı işgal etti. Görünüşte çatışma Ukrayna ile Rusya arasında sürüyor. Özünde ise iki emperyalist blok arasında tıpkı Ortadoğu'nun farklı alanlarında yaşanan bir hakimiyet kurma mücadelesidir. Dolayısıyla çatışmaların yaşandığı ülkeler, bölgeler değişebilir ama emperyalist güçlerin amaç ve hedefleri değişmez.

Afrika'daki iç karışıklık ve darbeler -*ki bağımlı ülkelerde gerçekleşen askeri darbelerin arkasında genelde farklı emperyalist güçler vardır*- emperyalist işgaller için zemin yaratmaktadır. Örneğin Nijer'de yaşanan darbeyle birlikte, öteden beri kıtada var olan hakimiyet kurma mücadelesi çatışmalı bir

sürece evrilmiş durumdadır. Nitekim Nijer'de gerçekleşen askeri darbe sonrasında Rusya'da Afrika zirvesi yapılmıştır. Bu zirveden sonra askeri darbelerle yönetilen ve Rusya tarafından desteklenen Burkina Faso, Gine ve Mali'de Batılı emperyalistlere dönük tepkiler daha da sertleşmeye başlamıştır. Hiç kuşkusuz bu öfke daha çok Nijer gibi ülkelerin zenginlik kaynaklarını talan eden Fransa emperyalistlerine yönelmektedir. Ama bu coğrafyaya yalnız Fransız emperyalistlerinin değil ABD emperyalizminin de ilgisi giderek artmaktadır.

Rusya'da yapılan Afrika zirvesinin sonuç bildirgesinden anlaşılacağı gibi Afrika'dan Batı'ya karşı artan bu öfkeyi, Rusya emperyalistleri kendi çıkarları doğrultusunda en iyi şekilde kullanmaktadır. Rusya'nın Afrika kıtasına dönük hamlelerinin yanısıra ittifak ortağı olan Çin'in de bölgede kalıcılaşmaya dönük faaliyetleri sürmektedir.

Afrika kıtasında emperyalistler arasında süren bu rekabet, yeni emperyalist müdahale ve askeri darbelere yol açma potansiyeli taşımaktadır. Kıtada bulunan petrol, gaz, uranyum, altın, elmas yatakları emperyalist tekellerin iştahını kabartmaktadır. Bu anlamıyla ABD ve batılı emperyalist güçlerin Nijer'de gerçekleşen askeri darbe neticesinde Rus ve Çin emperyalistleriyle karşı karşıya gelmesi şaşırtıcı değildir.

Ukrayna: Dinmeyen Çatışma ve Yıkım

Rusya ile Ukrayna arasındaki sorunların kaynağı belli bir tarihsel sürece dayanmaktadır. Son yıllarda süren bu ve benzeri savaşlara baktığımızda, emperyalistlerin pazarları yeniden bölüşüm haydutluğunu görüyoruz.

Nitekim ABD'nin öncülük ettiği NATO'nun genişleme politikası Rusya'nın sınırlarına dayanmış, diğer bir ifadeyle NATO'nun Ukrayna'yı bir parçası haline getirme girişimi, Rus emperyalistlerinin işgal planını daha da kolaylaştırmıştır.

ABD ve diğer kimi emperyalist güçler, Ukrayna'nın NATO üyeliğiyle, Rusya'nın bölgedeki etki alanının sınırlanacağını ön görmekteydiler. Bunun yanısıra kuşatma planlarıyla fiili

çatışmalar yaratarak, Rusya'yı askeri ve iktisadi olarak zayıflatmayı hedeflemekteydiler. Nitekim Ukrayna'da tüm bunlar yaşandı, yaşanmaya da devam ediyor. Her şeyden önce işgal planı, Rusya egemen sınıflarının istediği tarzda sonuçlanmadı. Ve savaş da hala sürüyor. Dahası NATO'ya üye olan kimi ülkelerin bu savaş örgütünün varlığına dair var olan tereddütleri de emperyalist bloklar arasındaki rekabetten kaynaklanan bu çatışmalardan dolayı ortadan kalktı. Hatta NATO'nun güçlendirilmesi için özellikle Batı Avrupalı kimi emperyalist devletler, iktisadi yardımlarını artırdılar. Ve sınıfsal nitelikleri gereği bu haksız savaşın bir parçası oldular. Tüm bunlar yaşanırken, Ukrayna hala NATO üyeliğine alınmış değildir. Ama Ukrayna egemen sınıfları, her bakımdan emperyalizme uşaklık mertebesine ulaştılar. Ülkede tam bir yıkım yaşanmaktadır. Zelenski'nin "Ukrayna saygıyı hak ediyor" söylemine emperyalist efendilerinin yanıtı, "silahları al ve savaşa devam et" oldu. Hiç kuşkusuz her uşak, uşaklığı kadar saygıyı hak eder. Zelenski gibi bir piyon, bu gerçeği ancak Ukrayna'nın yıkımıyla anlayabilmiş görünüyor(!) Ukrayna'nın NATO'ya üye olması demek, ABD ve suç ortaklarının fiili olarak savaşın içine girmeleri demektir. Ama onlar, an itibariyle bu yolu tercih etmemektedirler. Silah yardımı ve satışlarıyla, diplomatik desteklerle savaşın sürmesinden yana bir tutum sergiliyorlar. Çünkü, Rusya egemen sınıflarını bu çatışma alanında tutmak demek başka alanlarda süren pazarların yeniden bölüşümü hamlelerinden de uzak tutmak anlamına gelmektedir. Emperyalistlerin tüm müdahalelerinin arkasında pazarlarını, etki alanlarını genişleterek içine düştükleri krizden çıkma gerçeği yatmaktadır. En basit tanımıyla savaş demek, daha çok silahlanma demektir. Irak, Suriye, Ukrayna vb. ülkelerde yaratılan işgal ve çatışmalar, yalnız bu ülkelerin silahlanmasına değil bir bütün olarak bölge ülkelerinin silahlanmasına yol açmıştır. Bu da beraberinde emperyalistlerle olan bağımlılık ilişkilerinin daha da derinleşmesini getirmiş; diğer bir anlatımla

ekonomi başta olmak üzere çok yönlü ve kapsamlı olarak büyük yıkımlara, göçlere, düşünsel-ahlaki- kültürel yozlaşma ve çürümelere yol açmıştır/açmaktadır.

Paylaşım Kavgasında Yeni Arayışlar

Elbette ki her tarihi dönemde emperyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde asıl olan rekabettir. Tekellerin çıkarlarıdır. Bu rekabette gerileyen, hegemonyasını yitiren ülkeler olduğu gibi iktisadi ve askeri açıdan öne çıkan emperyalist ülkeler de olmaktadır. Bugün de yer küremiz böylesi bir sürece tanıklık etmektedir. ABD emperyalizmi ve kimi müttefiklerinin tüm çabalarına rağmen Çin emperyalizminin dünya pazarlarındaki etkinliği giderek yükselmektedir.

Lenin yoldaş, emperyalistler arasında süren güç savaşını şöyle tanımlamaktadır: "*Bu soruya olumsuz yanıt vermek için soruyu açıkça ortaya koymak yeterlidir. Çünkü kapitalizm koşullarında, çıkarların, nüfuz alanlarının, sömürgelerin vb. paylaşılmasının temeli olarak, bu paylaşıma katılanların gücünden, bunların genel ekonomik, mali, askeri vb. gücünden başka bir temel düşünülemez, paylaşıma katılanların gücü ise eşit biçimde değişmez. Çünkü kapitalizmde tek tek işletmelerin, tröstlerin, sanayi dalları ve ülkelerin eşit bir gelişimi olanaksızdır. Kapitalist gücü o dönem ki İngiltere'nin kapitalist gücü ile karşılaştırıldığında, yarım yüz yıl önce Almanya, zavallı bir hiçti; aynı şekilde Japonya'nın Rusya karşısındaki durumu da faklı değildir. Emperyalist güçler arasındaki güçler dengesinin on, yirmi yıl sonra hiç değişmeksizin aynı kalacağı 'düşünülebilir' mi? Kesinlikle düşünülemez.*" (Lenin, Emperyalizm, Sol Yayınları, s. 133)

Yine Lenin yoldaş, dünyanın yeniden bölüşülmesi perspektifinden hareketle şu gerçeklere işaret ediyor: "*...İlk kez dünya tamamen paylaşılmış bulunmaktadır. Öyle ki, bundan sonra artık yalnızca yeniden paylaşımlar söz konusudur; yani sahipsiz toprakların ele geçirilmesi değil, toprakların bir "sahibin" elinden ötekinin eline geçmesi söz konusudur."* (age, s.

87)

Yaşanan tüm gelişmelere ve nicel değişimlere rağmen, **çağımız hala emperyalizm ve proleter devrimler çağıdır.** Bugün yerküremizin farklı kıtalarında emperyalistler arasındaki rekabetten kaynaklı yaşanan işgal ve çatışmalar, oluşan farklı bloklaşmalar tam da Lenin yoldaşın işaret ettiği gibi pazarların yeniden bölüşüm hamlelerinin doğal sonucudur.

ABD'nin "Arka Bahçesi"nde de Haydutlar İş Başında

Latin Amerika, ABD emperyalizminin "arka bahçesi" olarak tanımlanmaktadır ve ABD emperyalizmi, bu "arka bahçesine" her fırsatta müdahale etmeyi kendine bir "hak" olarak görmektedir. Bu ülkelerde askeri darbeler düzenlemekte veya 2018 tarihinde Venezuela'da olduğu gibi seçimle iş başına gelen devlet başkanını (Maduro) tanımayarak, yerine kendini devlet başkanı ilan eden Juan Guaido'yu tanıyarak emperyalist haydutluğa uygun bir politika izlemektedir.

Keza çağımızda emperyalistler ve suç ortakları, saldırı ve işgal politikalarına meşruluk kazandırmak için neredeyse ezberlenmiş şekilde aynı argümanları kullanmaktalar. Venezuela'daki gerekçeleri "anti-demokratik seçimler" olurken Irak'ta ise "kimyasal silah" vb.dir. Oysa gerçek olan şudur ki; Venezuela ya da Irak fark etmez, ABD'nin esas amacı, bu ülkelerin yer altı ve yer üstü zenginlik kaynaklarını emperyalist tekellere peşkeş çekmektir.

ABD'nin "arka bahçesi"nde de emperyalist çelişki ve talan sürmektedir. Rusya ve Çin emperyalistleri, Chavez'e sundukları desteğin benzerini Madura'ya da sunmaktalar. Tabii ki, bu destek, Venezuela halkının çıkarı için değil Rus ve Çin tekellerinin çıkarı içindir. ABD emperyalizminin Latin Amerika'daki hegemonyasını zayıflatmak içindir.

Emperyalist tekellerin azami kâr politikaları, bu kıtada derin bir işsizliğe ve yoksulluğa neden olmuştur/olmaktadır. Bu sonuçlar aynı zamanda kıtada ABD karşıtı bir öfkenin birikmesine de yol açmıştır. Bu öfke, kimi dönem sokaklarda

büyük protesto gösterilerine dönüşürken kimi dönemlerde de Chavez, Lula, Madura vb. kendilerini "sol"da tanımlayan kişiliklerin iktidara taşınmasına, hükümetler kurmasına vesile olmuştur. Hiç kuşkusuz Latin Amerika'da, toplumsal muhalefet bu düzen içi "sol"dan ibaret değildir. Dönem dönem ortaya çıkan ve büyük devrimci değerler yaratan komünist-devrimci güçler de vardır.

Son süreçte Guatemala'da açıklanan seçim sonuçları, Ekvador'daki gelişmeler vb. ABD emperyalizminin zayıflayan hegemonyasının süreceğini, rekabet halinde olduğu emperyalist Çin ve Rusya'nın bölgedeki ekonomik ve siyasal etkisinin de giderek artacağını gösteriyor.

Ekvador'da ise ABD emperyalizmi tarafından desteklenen devlet başkanı Guillermo Lasso, emperyalizme uşaklığı ve halk düşmanı politikalarıyla, bu ülkede büyük bir ekonomik ve siyasal krize neden olmuştur. Sistemin çürümesi, yalnız derin bir yoksulluğa yol açmadı. Artan uyuşturucu-insan ticareti ve çeteleşme, beraberinde iç çatışmaları, siyasi suikastları, göç vb.ni de birlikte getirdi.

Ortadoğu ve Kafkaslar: "Böl-Yönet!"

Emperyalistlerin, "böl ve yönet", çatıştır, zayıflat politikalarının yüzyıldır sürdüğü ve bundan sonra da sürdürmek istedikleri bir coğrafyadır Ortadoğu. Bölgenin stratejik konumu, enerji kaynaklarının yoğunluğu, Ortadoğu'yu emperyalistler arası rekabet mücadelesinin odağı haline getirmiştir. Onlarca yıl Osmanlı'nın hakimiyeti altında kalan bölge, Osmanlı'nın yıkılışıyla birlikte İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin bölgeye yerleşmesinden bugüne çatışmanın merkezi durumundadır.

İngiltere Filistin, Irak, Ürdün'ü; Fransa ise Lübnan ve Suriye topraklarını işgal etmiştir. Körfez bölgesi ve Mısır'da ise hakimiyeti sağlayan yine İngiliz emperyalistleri olmuştur. Emperyalistler nüfusu öncelikle küçük devletçikler şeklinde böldüler. Sonra ise "Kral", "Şeyh", "Emir", "Prens" vb. bölgeye has "diktatör" unvanlı uşakları vasıtasıyla çıkarlarını korumayı

amaçladılar. Tüm bu karşı-devrimci politikalar, "böl-yönet" siyasetiyle yaşama geçirildi. Etnik, dinsel, mezhepsel ve hatta aşiretsel temelde şekillenen bu yönetimler, her fırsatta birbirini boğazlamaya hazır hale getirildiler. Bu politikalar neticesinde öncelikle Arap olmayan diğer halklar baskı altına alındı. Ve yine emperyalistler eliyle Kürdistan coğrafyası dört parçaya bölündü. Önceki yüzyılın başında emperyalistler ve bölge gericileri tarafından yaratılan bu devasa sorun yumağı, yeni yüzyılda daha karmaşık bir hal almış durumdadır.

Filistin halkını yerinden yurdundan eden, Kürdistan coğrafyasını dört parçaya bölen, yakın tarihte Irak'ı, Afganistan'ı, Suriye'yi, Libya'yı işgaller ve iç çatışmalarla kan gölüne çeviren, yüz binlerce insanı göç yollarına düşüren emperyalist-kapitalist sistemin kâr hırsı, faşist ve ırkçı zihniyetidir. Yüzyılı aşan bu tarihi süreçte, emperyalistlerin, uşak yönetimlerinin uygulamış olduğu sömürü ve zulüm politikaları, derin bir yoksulluğa, yıkımlara ve savaşlara yol açmıştır. Yoksulluğun-yıkımın, inkarcılığın ve soykırımının olduğu her yerde yalnız acılar yaşanmamaktadır. Aynı zamanda ezilen halkların ve ulusların soylu direnişleri de tarihin sayfalarında yerini almaktadır. Filistin halkının İsrail siyonizmine, Kürt ulusunun egemenliği altında olduğu faşist ve gerici devletlere karşı yürütmüş olduğu mücadele diğer bölge halklarının, baskı altında olan mezhep ve inanç gruplarının mücadeleleri için bir umut yaratmıştır.

Yukarıda da altını çizdiğimiz gibi Ortadoğu, tarihi boyunca yerküremizin en çatışmalı bölgelerinden biri olmuştur. Kuşkusuz bölgedeki iç çelişki ve çatışmalar da her zaman dış müdahaleleri kolaylaştırmıştır. Özellikle dinsel ve mezhepsel çatışmalar, hem çağdaş temelde toplumsal gelişmeleri frenlemiş hem de bölgeyi dış saldırılara açık hale getirmiştir. Bu nesnel zemin üzerinden toplumsal çürüme, işbirlikçi ilişkiler ve itaat kültürü bir yaşam tarzına dönüştürülmüştür. Burada dinin rolü oldukça büyüktür. Dinsel bağnazlık her türlü ilerici gelişmeye ket vurmuştur.

Dolayısıyla devrimcilerin, sosyalistlerin ulusal, dinsel-

mezhepsel çelişkilerin yoğun olarak varolduğu bu bölgede, ezilen halkların birleşik mücadelesini, sınıfsal temeldeki kardeşliğini sağlıklı bir temelde inşa etmeleri için öncelikle "dinlerin kardeşliği", "İslam, barış dinidir" vb. sosyal yaşamda hiçbir karşılığı olmayan gerçek dışı fikirlere karşı da net bir tutum almaları gerekir. Aynı durum, diğer din ve inanç grupları için de geçerlidir.

Güncel bağlamda ifade edecek olursak; ABD emperyalizminin bölgedeki etkisinin geçmişe oranla belli düzeyde zayıfladığını söyleyebiliriz. ABD, Irak'ta uzun yıllara yayılacak bir yıkımı geride bırakarak çekildi. An itibariyle de askeri güçlerini Güney Kürdistan'da konumlandırmış durumdadır. Yine başta Katar olmak üzere bölgedeki gerici Arap devletlerinin de askeri üsleri ve güçleri bulunmaktadır.

ABD ve AB emperyalistlerinin "Arap Baharı" olarak tanımlanan bölge halklarının isyanını kullanarak Suriye'de gerici Esad rejimini devirmek için iç savaşı örgütlemesi ve rejim muhalifleri adı altında gerici cihadist selefi çete örgütlerini desteklemesi Suriye'yi bir yıkımın eşiğine getirmiştir. ABD ve AB emperyalistlerinin Suriye'deki gerici İslamcı çete örgütlerini kullanarak Esad rejimini devirme planı karşısında, Rusya emperyalistleri Esad rejimine destek olmuştur. Rus egemen sınıflarının Esad rejimine sundukları destek, Esad'ın ayakta kalmasını sağlamıştır. Tabii ki Esad'ın ayakta kalmasında İran rejiminin de önemli bir rolü vardır. Çünkü, İran rejimi, Esad'ın devrilmesiyle sıranın kendilerine geleceğini görmüştür. Kuşkusuz Esad'ı bugüne kadar ayakta tutan Rusya Ukrayna'da umduğu hızlı zaferi elde edememiş ve bu savaşa gömülmüşken, diğer yanda İran, kendi topraklarına ve "Direniş Ekseni" adını verdiği ülkelerdeki İran bağlantılı güçlere yönelik Siyonist İsrail'in saldırıları karşısında savunma pozisyonu dahi alamaz duruma gelmişken Suriye'deki durum da giderek daha kötü bir hal alacaktır.

Ve yine altını çizmeliyiz ki, yaşanan bu çatışmaların

temelinde ABD emperyalistleri ve batılı emperyalist müttefiklerinin, Rusya emperyalistlerinin bölgedeki etkisini zayıflatma gerçeği yatmaktadır. Dolayısıyla dönemsel olarak Rusya emperyalistleriyle çıkarları çakışan İran rejiminin, Suriye'de Esad rejiminin yanında aktif bir pozisyon alması anlaşılır bir durumdur. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi tüm bu gelişmeler ABD, İngiltere ve müttefiklerinin planını bozmakta ve ABD emperyalizminin Kürt ulusal hareketinin çeşitli temsilcileriyle ilişkilerini geliştirmesine neden olmaktadır. Diğer bir ifade ile emperyalistlerin dönemsel çıkarları için yaratıkları IŞİD vb. cihatçı gruplara karşı Rojava'da Kürt hareketine destek sunan ABD emperyalizmi, bu şekilde davranarak alanda kalmasına da bir "meşruluk" kazandırmıştır. Hiç kuşkusuz bu destek, faşist Türk devletiyle ilişkilerinin kısmen bozulmasına yol açmıştır. ABD bunu yaparken, en yakın müttefiki İngiltere ise Heyet Tahrir El-Şam (HTŞ) gibi cihadist örgütleri el altından beslemektedir.

Bilinmelidir ki, ABD emperyalizminin Kürt ulusal hareketine ve mücadelesine sunduğu destek de dönemsel çıkarlarıyla sınırlı olan bir destektir.

Ortadoğu'da, Filistin ve Kürt sorunu dün olduğu gibi bugün de varlığını korumaya devam ediyor. Siyonist İsrail devleti, bölge halkları nezdinde genel olarak kabul görmemektedir. Bununla birlikte İsrail'in bölgedeki en kullanışlı müttefiki ise Türk devletidir. Hatırlanacağı gibi Artsah'da Ermeni halkına dönük saldırılarda da TC, Azerbaycan'ın faşist iktidarı ve Siyonist İsrail'le kol kolaydı. Azerbaycan'a milyar dolarlık silahı satan, militarist güçlerini eğiten İsrail devletidir. Türk hakim sınıfları, bir yanda Filistin davasına sahip çıktıklarını iddia ederken diğer yanda Siyonizmle kol kola girerek Ermeni halkına karşı cinayetler işlemeye devam etmekteler.

TC'nin ABD uşaklığı, İsrail suç ortaklığı kimilerinin iddia ettiği gibi derin yaralar almış değildir. Dahası Putin-Erdoğan "dostluğu" da ABD karşıtlığı üzerine inşa edilmemektedir. Bu

dostluk, karşılıklı tavizleri ve mahkumiyeti içeren bir çıkar ilişkisidir ve "vakti zamanı geldiğinde" TC'nin duracağı yer bellidir; efendisi ABD emperyalizminin yanı.

ABD, İngiltere ve AB emperyalist güçlerinin Rusya'ya uygulamış oldukları çok yönlü ve kapsamlı ekonomik ambargoların, saldırıların ağır bir maliyeti söz konusudur. Rus egemen sınıfları, kendilerine dayatılan bu kuşatma politikasını, Azerbaycan ve TC aracılığıyla kısmen de olsa boşa çıkarmaya çalışmaktadır. Bundan dolayıdır ki, faşist TC devletinin Ukrayna'da Zelenski yönetimine dolaylı yollardan, Suriye'deki cihatçı çeteci gruplara açıktan sundukları desteği, Rus egemenleri içine sindirebilmektedir.

Keza Ukrayna'da deyim yerindeyse çamura saplanan Putin yönetimi, Suriye'deki güçlerini kısmen de olsa geri çekerek esas olarak Ukrayna cephesinde yoğunlaşmış durumdadır. Bu durum, ABD'nin bölgedeki müttefiklerine de belli avantajlar sağlamaktadır. ABD, İngiltere ve AB emperyalist müttefiklerinin tam da istedikleri buydu. Yani Rus emperyalistlerini, uşakları ve destekledikleri cihatçı çeteci gruplarla çatıştırıp zayıflatarak bölge siyasetinde "etkisiz" kılmak.

Elbette ki, Rusya, Çin ve dahası İran da boş durmamaktadır. İktisadi anlamda Çin giderek bölgedeki etkinliğini artırırken İran'ın desteklediği ve farklı isimler altında örgütlenmiş olan Şii milis grupları, Suriye, Irak, Yemen vb. ülkelerde süren çatışmalarda, "Direniş Ekseni" adı altında aktif taraf konumundalar. Keza eskiye oranla Körfez ülkeleriyle İran, Suriye rejimleri arasındaki ilişkiler daha yumuşak bir rotaya girmiş durumdadır. Tüm bu gelişmeler, yeni dönemsel ittifaklara zemin sunduğu gibi yeni çatışmalara da kapı aralayabilir. Bu birincisi.

İkincisi, bölgede Artsah sorunu da gündemdeki yerini belli oranda koruyacaktır. Çünkü TC ve Azerbaycan egemen sınıflarının yeni hedefi Zengezur Koridoru'dur. Bu koridorun açılması, TC ve Azerbaycan egemen sınıflarının ortak arzusudur. Ama bu hamle aynı zamanda İran devletini de rahatsız

etmektedir. Eğer TC ile Azerbaycan egemenlerinin bu hamlesi gerçeğe dönüşürse, o zaman Ermenistan ile İran devleti arasındaki kara bağlantısı da kesilecektir.

Sonuç olarak, Artsah işgaline kısmen yukarıda da altını çizmeye çalıştığımız objektif koşulların da etkisiyle Rusya egemenlerinin yeşil ışık yakması, yeniden Ermeni halkının yerinden yurdundan edilmesine neden olmuştur ki, bu da 1915 Ermeni Soykırımı'nın devamı niteliğindedir.

Yine bu saldırılar, Ermenistan ile Rus egemenleri arasındaki ilişkilerin daha da gerginleşmesine yol açabilme ihtimalini barındırmaktadır. ABD emperyalizmi de bu durumu fırsata dönüştürmeye çalışmaktadır.

Batılı emperyalistlerin Artsah işgaline yani Ermeni halkının yeniden yurtsuz kalmasına karşı cılız olarak çıkarmış oldukları sesin ise hiçbir anlamı yoktur. Gerçek olan şu ki, onlar için öncelikli olan Ermeni halkı değil Azerbaycan petrolü ve gazıdır. Dolayısıyla Rusya bağımlılığından kurtulma karşılığında, tarihte halklara karşı işlemiş oldukları suçlara yeni bir kanlı halkanın daha eklenmesi, bu haydutların ahlaki-vicdani durumuna oldukça uygundur. Bu nedenle batılı emperyalist devletlerinin sözcülerinin Aliyev ve Erdoğan'ın kanlı ellerini sıkması şaşırtıcı değildir.

Filistin Direnişi Sürüyor

Ortadoğu coğrafyasında emperyalist tekelci sermayenin "ileri karakolu" olarak kurulan Siyonist İsrail devleti, başta Filistin halkı olmak üzere bölge halkları için bir tehdit unsuru olmaya devam ediyor. Filistin toprakları üzerinde yapay bir devlet olarak kurulan İsrail devleti, Ortadoğu coğrafyasında emperyalizmin çıkarlarını savunan Siyonist gericiliğin temsilcisi olarak giderek artan bir şekilde, Filistin topraklarını işgal ve ilhak siyaseti izlemektedir. Siyonist İsrail devleti, gerici Arap rejimleriyle girdiği savaşlarda işgal ettiği toprakların yanısıra, Filistinlilerin yaşadıkları toprakları "yerleşim bölgesi" ilan ederek

katliam, baskı ve tutuklama terörüyle Filistinlileri göçe zorlamaktadır.

Siyonist devlet gelinen aşamada Batı Şeria denilen ve Filistinlilerin hakimiyetinde olduğu bölgede "Yahudi yerleşim"ler kurarak adım adım ilhak etmektedir. 2.5 milyon Filistinliyi Gazze Şeridi denilen bölgede, açık hava hapishanesini andıran koşullarda, denetim altında tutarak ambargo uygulamakta ve dönem dönem terör saldırıları düzenlemektedir.

Filistin ulusal direnişi, siyonist İsrail'in bu saldırılarına 7 Ekim 2023'te "Aksa Tufanı" adını verdiği bir saldırıyla yanıt verdi. Hamas'ın esas güç olduğu, aralarında Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) ve Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDKC) gibi devrimci örgütlerin de olduğu 12 parti ve örgütün, Gazze'den İsrail işgali altındaki topraklarına yönelik gerçekleştirdiği saldırıda, aralarında "Yahudi yerleşimci" denilen sivillerin de olduğu yüzlerce İsrail askeri öldürüldü ya da esir alındı. Filistin direnişinin bu operasyonu, teknolojik üstünlüğe dayalı ve her şeye hakim İsrail devleti ve onu destekleyen batılı emperyalist kapitalist devletlerde şok etkisi yarattı. Bu şokun ardından İsrail'in Gazze'ye yönelik havadan ve karadan gerçekleştirdiği soykırıma dönüşen saldırı sonrasında on binlerce insan katledildi, on binlercesi yaralandı ve yüzbinlerce insan yaşadıkları yerlerden zorla göç ettirildi.

Başta ABD, İngiliz ve Alman emperyalizmi olmak üzere batılı emperyalistlerin koşulsuz ve şartsız destek verdiği İsrail'in, Gazze'de Filistin halkına yönelik soykırıma varan saldırıları karşısında, emperyalist kapitalist devletler ve başta bölgedeki Arap rejimleri olmak üzere gerici devletler, açıktan ya da İsrail'le başta ticaret olmak üzere her türlü ilişkiyi sürdürerek kapalı bir şekilde destek verirken dünya halkları Filistin halkının yanında durdu. Başta emperyalist kapitalist merkezler olmak üzere, dünya halkları sokaklara çıkarak İsrail'in katliam saldırılarını kınadılar.

İsrail ve destekçisi emperyalistlerin, 7 Ekim saldırısına yönelik Hamas'ın kurulduğu süreçteki Müslüman Kardeşler

bağlantısını ve "sivillerin hedef alındığı" gibi Siyonist mutfakta pişirilmiş yalanlara dayanarak direnişi karalaması, belli bir etki yaratsa da esasta dünya halklarını bu kez kandıramamıştır.

Hamas ve İslami Cihad gibi örgütlerin ideolojik konumlanışları ve dahası bölge gerici devletleriyle ilişkilerinin boyutu, Filistin ulusal direnişinin haklılığı ve meşruluğuna gölge düşüremez. Kuşkusuz Filistin ulusunun ezilen mazlum bir ulus olarak zulme başkaldırısı, isyanı ve direnişi meşrudur.

Filistin ulusal direnişinin zaferi kendi özgücüne dayanmasına, emperyalistler ve bölge gericileri arasındaki çelişkilerden yararlanma siyasetinin ise emperyalistlerin ve bölge gerici devletlerinin kendi çıkarları için kullanma politikasının bir aracı haline gelmemesine bağlıdır. Şimdiki durumda Filistin ulusal direnişinin Hamas öncülüğünde Gazze merkezli "din referanslı" muhtevaya ve dahası İran gerici molla rejiminin "direniş ekseni" adını verdiği ve esasen kendi gerici iktidarını koruma politikasının "ön cephe"lerde karşılama stratejisinin ürünü olan politikasının aracı haline dönüşme tehlikesi bulunmaktadır.

Ve esasen İran'ın Filistin ulusal direnişi karşısında tutumu tamamen pragmatisttir. İran, ABD emperyalizmi ve Siyonist İsrail rejimine karşı, Filistin ulusal direnişine destek vermektedir. İran gerici molla rejimi, ABD emperyalizminin stratejik hedeflerinden biri olduğunun bilincindedir. Bu nedenle kendisine yönelecek her tehlikeyi kendi sınırları dışında karşılamak amacıyla "direniş ekseni"ni örgütlemiştir.

ABD emperyalizminin bölgedeki asıl hedefinin İran olduğu bir sır değildir. ABD emperyalizminin şimdiki durumda İran'a doğrudan saldırmamasının nedeni, İran'ın "büyük lokma" olmasından kaynaklıdır. ABD ve "batı emperyalizmi" tıpkı Suriye'de olduğu gibi, koşulları oluştuğunda ya da fırsatı bulduğunda İran'a saldıracaktır. Gerici İran molla rejimi bu gerçeğin farkında olduğu içindir ki başta nükleer silah elde etmek olmak üzere, çeşitli adımlar atmaktadır. Bu adımlar arasında

bölgede anti-ABD misyonuyla bir "direniş ekseni" örgütlemek varken, ABD emperyalizminin rakibi Rusya ve Çin'le ekonomik ve askeri ilişkilerini derinleştirmek vardır. İran'ın Rusya'yla bölgesel düzeyde işbirliğinin yanında Çin sosyal emperyalizmiyle yaptığı anlaşmalar bu kapsamda değerlendirilmelidir.

İran'la Çin arasındaki anlaşma emperyalist tekeller arası rekabette Ortadoğu'da son yıllarda ABD emperyalizminin karşısında Çin sosyal emperyalizmi etkinliğini artırmasının ürünüdür. Son yıllarda bölgede Çin'in etkinliği artmaktadır. 22 Ağustos 2023 tarihinde Güney Afrika'da yapılan BRICS toplantısına, yeni üye olarak Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, İran, Mısır ve Etiyopya'nın kabul edilmesi ve en az 40 ülkenin üye olmak için sıraya girmesi, Çin emperyalizminin bölgedeki etkinliğini göstermesi bakımından önemliydi.

Kafkaslar ve Ortadoğu coğrafyasının önümüzdeki yıllarda da emperyalist tekeller arasındaki rekabette yeni savaşların ve çatışmaların yaşanacağı bölgeler olması özelliği devam edecektir. Emperyalist tekeller arasındaki rekabetin sonucu olarak atılan adımlar bu gerçeğe fazlasıyla işaret etmektedir.

AB'nin Rekabet Gücü Zayıflıyor

Avrupa Birliği (AB), 450 milyonluk bir nüfus ile dünyanın önemli coğrafyalarından biridir. Sahip olduğu ekonomik kapasite ve pazar birliği önemli bir yerde durmaktadır. Ancak 27 üyeli AB içinde yer alan tüm üye ülkelerin, aynı düzeyde bir kapitalist gelişmişlik düzeyine sahip olmadıkları da bir gerçektir. AB'nin motor gücü başta Almanya olmak üzere Fransa, Hollanda ve İtalya'dır. Geri kalan üye ülkeler AB'ye bağımlı, yarı-sömürge ülke konumundadır ya da ekonomileri yeterli düzeyde gelişmemiştir.

Dünyadaki ekonomik kriz AB'yi de içine çekmiş bulunmaktadır. 2008'de ABD'de patlak veren emlak krizi dalga dalga tüm dünyayı etkilemiş, AB de bundan azade olamamıştı. Pandemi ile birlikte artan ekonomik kriz sonrasında kısmi bir toparlanma dönemine girmiş olsa da, 2022 ile birlikte ekonomik

kriz hızlı bir yol almaya devam etmektedir. Rakamlar da göstermektedir ki, AB'nin ekonomik büyüme trendinin giderek düşmektedir ve bu da diğer emperyalist güçlerle rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

AB, bir yandan dünyada artan ekonomik krizin kıtaya yansımasını en alt seviyeye çekmeye çalışırken, diğer yandan rakipleriyle bir mücadele içinde iç ekonomik sorunlarını aşmaya çalışmaktadır.

AB'nin en büyük yapısal sorunlarından biri de yatırımların giderek düşmesidir. Büyüme oranının giderek düşmesinin nedenleri arasında iç pazardaki durgunluk, yüksek enflasyon ve alım gücündeki düşüş bulunmaktadır. AB'nin motor gücü Almanya, Fransa gibi ülkelerde ekonomik durumun kötüleşmesi doğallığında diğer AB ülkelerini de olumsuz olarak etkilemekte, bu da krizi daha da büyütmektedir. AB'nin genel durumunun özeti böyleyken, birliğin motor gücünü temsil eden Almanya, Fransa, Hollanda ve İtalya'da ekonomik kriz büyümeye devam etmektedir.

Örneğin Alman ekonomisinde küçülme devam etmektedir. Almanya Ekonomi Bakanı Robert Habeck, 2024 yıl sonu itibariyle Almanya ekonomisinin 0.2 küçüleceğini açıklamıştır. Avrupa Ekonomik Araştırmalar Merkezi (ZEW) açıkladığı raporunda "*Almanya'da Mevcut Durum Endeksi ise eylülde önceki aya göre 7.2 puan düşerek eksi, 84.5 oldu. Endeksin eylülde mayıs 2020'den beri en düşük seviyesine geriledi*"ğini açıklamaktadır. Ayrıca yapılan araştırmalarda Avro Bölgesinde ekonomik gelişmenin 8.6 daha da azaldığını göstermektedir.

Fransa devletinin de her yıl bütçe açığı daha da artmaktadır. 2023 yılında bütçe açığının % 5.5 olduğu vurgulanırken, bu açığın 2024 yılı içinde daha artacağı öngörülmektedir.

AB üyesi olmasa da Avrupa kıtasında yer alan İngiltere de ayrı bir değerlendirme konusudur. İngiltere ekonomisi de son 14 yılın en kötü dönemini yaşamaktadır. OECD'nin İngiltere ekonomisine ilişkin yayımladığı raporda, ülke ekonomisinin 2023

yılında ancak % 1.1 oranında büyüdüğü, 2024’te bunun değişmeyeceği vurgulanmaktadır.

Savaş Tehlikesi ve AB

Üçüncü bir emperyalist savaşın baş kışkırtıcılarından biri de İngiltere’dir. İngiliz tekelci burjuvazisi, ABD ile birlikte hareket ederek savaşın baş kışkırtıcıları arasında yer almaktadır. Bölgesel savaşların çıkartılmasında, Rusya’ya karşı oluşturulan anti-Rusya blokunun içinde en aktif rol oynayan güçlerden biri de İngiltere’dir.

AB içinde Alman emperyalizmi kendisini şimdilik savaşa hazır görmemektedir. Silah ve ordusu savaşa hazır olmayan Almanya, ancak beş yıl içinde savaşa hazır olacağını bizzat Genel Kurmay Başkanı üzerinden açıklamıştır. Bu, Alman emperyalizmin “barışçıl” olduğu anlamına gelmiyor elbette. I. ve II. Emperyalist Savaşlarını doğrudan çıkartan bir ülke olarak Almanya, dünyanın yeniden paylaşımında kendisine düşen payı alma çabasından geri durmayacaktır.

Tüm Avrupa ülkeleri silahlanmaya dev bütçeler ayırmaktadır. Rusya’nın Ukrayna işgalinden sonra Almanya tek bir hamlede 100 milyar doları silahlanmaya ayırmıştır. Bunu diğer ülkeler de izlemiştir.

Avrupa Birliği ülkelerinde iç faşistleşmedeki hızlı yükseliş, emperyalistlerin bir savaş durumunda kendi arka bahçelerini hangi güçlerle sağlama alacaklarını da göstermektedir. İtalya, Hollanda, Macaristan, Yunanistan ve İspanya’da doğrudan faşist partiler hükümet oldular. Hükümete gelmeseler de Almanya, İsveç, Fransa, Danimarka ve Polonya’da ise ırkçı faşist partiler her seçimde oylarını yükseltmektedir. Ayrıca kazanılmış demokratik haklar her fırsatta tırpanlanmaktadır. Polis yasaları genişletilmekte, yürüyüş ve gösterilere kısıtlamalar getirilirken, devrimci ve ilericiler üzerindeki baskılar giderek genişlemektedir.

Gelişen kriz, kitlelerin yoksullaşması, baskı, yasaklar ve iç faşistleşmenin artmasına karşı sınıfsal mücadele geri bir konumdadır. Avrupa genelinde sınıfın öncüsü partilerin

olmaması, var olanların da etki alanlarının çok sınırlı olması, toplumsal mücadelenin geri olmasının nedeni olarak görülmelidir.

Devrimci ve Komünist Hareketin Durumu

20. yy'ın sonlarında sosyalizmde yaşanan geriye dönüşler ve modern revizyonistlerin yüzlerindeki sosyalist maskeyi çıkarıp atması ve açıktan kapitalizme geçmeleri sonrasında; emperyalist kapitalist sistem, "sınıflar mücadelesi"nin bittiğini propaganda etmiş ve "tarihin sonu"nun geldiğini iddia etmişti. ABD emperyalizmi emperyalist tekellerin sözcüsü olarak "dünyanın tek hakimi" olarak ilan edilmişti.

Bu süreçle birlikte uluslararası alanda devrimci ve komünist harekete yönelik bir tasfiye saldırısı da başlatılmıştı. İdeolojik olarak, "ideolojilerin öldüğü" propagandasıyla devam ettirilen bu süreç aynı zamanda kültürel, askeri vb. her alanda tam bir karşı-devrimci saldırı olarak sürdürüldü.

Ne var ki "kapitalizmin zaferi" denilen şey, kapitalizmin kendi iç işleyişi gereği mümkün değildi. Özel mülkiyetin doğasından kaynaklı olarak sermaye merkezileştikçe tekelleşmenin yaşanması ve bunun da zafer ilan eden emperyalist tekellerin kendi arasındaki rekabeti artırması beraberinde ABD öncülüğünde ilan edilen emperyalist tekellerin "barışı" ve "tek kutuplu dünya", Çin ve Rusya gibi emperyalist devletlerin, emperyalist tekellerin ve bunların sözcüleri olan devletlerin ortaya çıkmasıyla son buldu. 20. yüzyılın sonlarında ilan edilen "tek kutuplu dünya" yerini emperyalist kapitalist sistem temel olmak üzere "çok kutuplu dünya"ya bıraktı. Bu durum uluslararası alanda emperyalist kapitalist sistemin hareketini belirledi. Çeşitli emperyalist devletlerin önderliğinde emperyalist kamplar şekillendi. Emperyalist tekellerin sözcüleri olan devletlerin oluşturduğu bu kampların birbirleriyle mücadelesi ortaya çıktı.

Emperyalist tekeller görece zafer ilan ettikleri bu süreçte uluslararası planda işbölümünü yeniden örgütlediler. Kapitalist

devletler, sosyalist sistemin varlığı ve işçi sınıfının mücadelesi karşısında uyguladıkları ve “sosyal devlet” adını verdikleri politikaları adım adım değiştirmenin, işçi sınıfının ve emekçi halkın kazanımlarını gasp etmenin adımların attılar. Kapitalizmin kendi doğasının ürettiği kapitalist krizleri ve kâr oranlarının düşmesini, “neo-liberal” politikalar adı altında, üretim süreçlerini emperyalizme bağımlı ülkelere kaydırarak çözmek istediler. Böylelikle emperyalizme bağımlı ülkelerde, başta yoğun artı-değer sömürüsü olmak üzere kendisi açısından kâr kaybına neden olan bir dizi maliyetten kurtulunması amaçlanıyordu.

Emperyalizme bağımlı, yarı-sömürge, yarı-sömürge yarı-feodal ülkeler, emperyalizmin “neo-liberal” politikalarıyla, emperyalist sermayenin tam bir talanına maruz bırakıldı. Bu ülkelerin yeraltı ve yerüstü kaynakları, emperyalist sermayenin daha fazla kâr elde etmesi amacıyla daha fazla yağmalandı. Bu durum emperyalizme bağımlı ülke halklarının daha da yoksullaşmasına neden oldu.

Emperyalist tekellerin bu “yeni” yönelimiyle emperyalist kapitalist merkezlerde, “sosyal devlet” politikalarını adım adım değiştirmesi, işçi sınıfı ve emekçi halkın kazanımlarının, burjuvazinin çıkarları uğruna gasp edilmesi beraberinde emperyalist kapitalist merkezlerde “küreselleşme karşıtı” adı verilen, çeşitli “anti-kapitalist” hareketlerin ortaya çıkmasına neden oldu. Bu hareketler gerçekte kapitalist sistemin kendisine değil de sonuçlarına itiraz ediyorlardı. Emperyalist kapitalist merkezlerde komünist partilerin zayıflığı ve örgütsüzlüğü bu hareketlerin, sınıf mücadelesi içinde doğru temelde örgütlenmesini engelledi.

Bu süreçte emperyalizme bağımlı yarı sömürge, yarı sömürge yarı feodal ülkelerde ise, emperyalizmin uluslararası işbölümünü yeniden örgütlemesine paralel, bu ülkelerde yaşanan değişim ve dönüşümler, çeşitli sınıfların temsilcilerinin mücadelelerine yol açtı. Kimi ülkelerde küçük burjuva devrimci örgütlerin mücadelesinin yanında, uluslararası işçi sınıfının her

ülkede örgütlü komünist partileri önderliğinde de mücadelelerin sürdürüldüğünü kaydetmek gerekir.

Bu süreç içinde aynı zamanda ezilen uluslar da çeşitli biçim ve içeriklerde mücadelelerini sürdürdü. Meksika'daki Zapatistalardan, Sri Lanka'daki Tamil Kaplanları'na ve Ortadoğu coğrafyasında Filistin Ulusal Hareketi'nden, Kürt Ulusal Hareketi'ne kadar bir dizi anarşist, reformist, devrimci örgüt mücadelelerini sürdürdü.

MLM hareketler açısından bu süreç Peru Komünist Partisi'nin yükselttiği Halk Savaşı'yla yanıtlanmış olsa da PKP'nin önderi Başkan Gonzalo'nun tutsak edilmesi ve ardından da Peru devriminin yenilgiye uğramasıyla kesintiye uğradı. Peru devrimini takip eden Nepal devriminin iktidarı alma aşamasında önderliğinin ihanetiyle sınıf işbirlikçi bir çizgiye kayması komünist hareketin bir başarısızlığı olarak kayda geçti. Bu olumsuzluklara rağmen komünist hareket emperyalizme bağımlı, yarı sömürge yarı feodal ülkelerde halk savaşıyla iktidar mücadelesini sürdürdü. Hindistan'da komünist hareket 21. yüzyılın başlarında birleşti ve özellikle kırsal alanlarda kitleler içerisinde örgütlenmesini sağlamlaştırdı. Filipinler'de ise komünist hareket istikrarlı bir şekilde mücadelesini sürdürdü.

Nepal devriminin yenilgisinin ardından buradaki komünist hareket yeniden örgütlenme içerisindedir. Son olarak Nepal'deki komünist hareket Nepal Devrimci Komünist Partisi (NDKP) olarak birleştiğini duyurdu. Hindistan Komünist Partisi (Maoist) ise Hindistan'da sınıf mücadelesine önderlik etme ve Halk Savaşını yükseltme mücadelesi içinde, Hindistan devletinin çeşitli kampanyalar adı altında sürdürdüğü karşı-devrimci saldırıları karşısında önemli kayıplar vermiş olsa da başarılı bir şekilde yanıt verdi ve mevzilerini korudu.

Hint gericiliğinin komünist hareketi kırsalla sınırlama politikası doğrultusunda HKP(Maoist)'in şehir faaliyetlerine yönelik karşı devrimci saldırılar arttırıldı ve pek çok tutuklama yapıldı.

Filipinler'de de Filipinler Komünist Partisi'ne yönelik Filipin devletinin artan karşı-devrimci saldırıları mevcut. ABD ve Çin emperyalistlerinin artan çelişkisine paralel, ABD emperyalizminin Çin'i çevreleme siyasetinde Filipinler'in jeo-stratejik önemi, Filipinler'de ABD askeri üslerinin kurulmasını ve dahası Filipinler gericiliğinin daha fazla ABD emperyalistlerine bağlanmasını doğurmuştur. ABD'nin Filipinler üzerinde artan etkisi beraberinde Filipinler devletinin komünist harekete yönelik saldırılarını daha da artırmış durumdadır. Bu saldırılarda Filipinler Komünist Partisi kayıplar vermiştir.

Son dönemde kendisini "Enternasyonal Komünist Birlik" (EKB) olarak ilan eden ve Marksist Leninist Maoist partilerin uluslararası örgütü olduğunu savunan örgütlenmeye de değinmek gerekir. Bu örgütlenme "Komünist Enternasyonal" adlı bir internet gazetesinde, "Birleşik Maoist Uluslararası Konferansı"nın sonucu olarak ilan edildi. Bu örgütü ilan eden parti ve örgütlerin büyük çoğunluğunun kitlelerden kopuk ve dahası MLM'yi kavrayışlarının sorunlu olduğunu kaydetmek gerekir. MLM'yi dogmatik ideolojik duruşla kavrayan ve "sol" söylemli bu örgüt ve grupların oluşturduğu "Enternasyonal Birlik", Devrimci Enternasyonalist Hareket'in (DEH) kötü bir kopyası görünümündedir. Özellikle örgütsel yapısında katı merkeziyetçiliği savunması, yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde geçerli olan Halk Savaşı stratejisini "maceracı" bir şekilde emperyalist kapitalist merkezlerde de savunan ideolojik çizgisi vb. ile daha geniş bir çerçevede analiz edilmeyi hak etmektedir.

Sonuç

Bütün bu olgu ve gelişmeler, emperyalist kapitalist merkezlerde ve emperyalizme bağımlı ülkelerde işçi ve emekçilerin zor koşullarla karşı karşıya olduğunu ancak koşulları değiştirmek için mücadele eğiliminin giderek güç kazandığını gösteriyor. Emperyalist kapitalist merkezlere işçi ve emekçiler genel olarak "yaşam standartlarını", yaşam ve çalışma koşulları korumak için grev ve gösteriler gerçekleştirirken, emperyalizme

bağımlı ülkelerde işçi sınıfı ve emekçiler, artan gıda ve enerji fiyatlarından, açlık ve yoksulluğun derinleşmesinde, iktidar yolsuzluklarına kadar bir dizi nedenden dolayı sokağa çıkmakta, yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek için grev yapmakta, eylemler gerçekleştirmektedirler.

Uluslararası alanda tek tek ülkelerde bu tür eylemlerin yanında örneğin İsrail'in Gazze'ye ve Filistinlilere yönelik katliam saldırılarında olduğu gibi doğrudan siyasal taleplerle eylemlerde gerçekleştirilmektedir. İşçi sınıfı bu taleple iş bırakır, İsrail'e sevkiyat yapan gemilere yükleme yapmayı reddederken, dünya halklarının büyük çoğunluğu, sokaklara çıkarak, İsrail'i protesto ettiler, "kendi" hükümetlerinin politikalarına karşı çıktılar. 7 Ekim sonrasında İsrail siyonizminin ve emperyalizmin bütün medya kampanyalarına rağmen 80'den fazla ülkede, İsrail'i kınayan ve Filistin halkını destekleyen eylem ve gösteriler yapıldı.

Özellikle Kazakistan, Sri Lanka halkının ve son olarak Bangladeş işçi sınıfının eylemlerinin bize gösterdiği gerçek şudur. İşçi sınıfı ve ezilen dünya halkları isyan etmekte ve mücadelelerini sürdürmektedir. Sınıf mücadelesi dünya çapında çeşitli biçim ve içeriklerde sürerken, emperyalist kapitalist merkezlerde yükselen işçi sınıfı grevleri ve kitle gösterileri, emperyalizme bağımlı ülkelerde Kazakistan ve Sri Lanka'da olduğu gibi halk isyanlarına dönüşmekte, Bangladeş'te olduğu gibi işçi sınıfının günlerce süren grev ve eylemleri, devlet güçlerinin silahlı müdahalesi ve katliamlarına rağmen devam etmektedir.

Özellikle Kazakistan ve Sri Lanka'da yaşanan halk isyanları, bu isyanlara önderlik edecek gerçek bir komünist partisinin eksikliğine işaret etmektedir. Kazak halkının isyanı komünist bir parti önderliğinden yoksun olduğu için, kısa bir süre sonra, ülke dışından askeri güç takviyesi ve hakim sınıf kliklerini birbirlerini tasfiyesiyle sonuçlanmıştır. Benzer durum Sri Lanka'da da yaşanmıştır. Halk isyan etmiş, başkanlık sarayı başta

olmak üzere devlet iktidarının önemli merkezlerini ele geçirmiş, hakim sınıfların temsilcilerini doğrudan hedef almıştır. İktidarda bulunanlardan bazıları istifa edip, yurtdışına kaçmıştır. Sri Lanka'daki halk isyanı da komünist bir parti önderliğinde gelişmediği için, işçi sınıfı ve halkın iktidarıyla sonuçlanamamıştır.

Kazakistan ve Sri Lanka halkının isyanlarının ezilen dünya halklarına verdiği esaslı derslerden birisi de emperyalizm tarafından baskı altında tutulan, yarı-sömürge koşullara sahip ülkelerde silahlı halk ayaklanması yoluyla devrimin mümkünlüğüdür. Kazakistan'da ve Sri Lanka'da bir devrimin gerçekleşmemiş olması bu dersi geçersiz kılmamaktadır. Aksine burada temel meselenin bir kez daha öncünün örgütlenmesi meselesi olduğu kanıtlanmıştır. Dolayısıyla komünistler kendilerine düşen tarihsel rolü oynamalıdır.

İşçi sınıfının ve dünya halklarının tek tek ülkelerde gerçekleştirdiği eylemlerin yanında uluslararası düzeyde sınıflar mücadelesinin bu seyri her bir ülkede ileri işçi ve emekçilere, işçi sınıfının öncülerine, komünistlere tarihsel görevlerini oynama görevini yüklüyor.

Özellikle emperyalist bir paylaşım savaşı tehlikesinin gündemde olduğu bir dönemde, emperyalist kapitalist merkezlerde komünist parti ve örgütlenmelerin, bir paylaşım savaşına göre hazırlanması önemlidir. "*Savaş meselesine gelince, kapitalist ülkelerdeki Komünist Partileri kendi ülkeleri tarafından yürütülen emperyalist savaşlara karşı çıkarlar. Eğer böyle savaşlar patlak verirse, bu Partilerin siyaseti, kendi ülkelerindeki gerici hükümetlerin yenilgiye uğramalarını sağlamaktır. Komünist Partilerinin vermek istedikleri tek savaş, hazırlanmakta oldukları iç savaştır.*" (Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt: II, Birinci Baskı: Şubat 1975, Aydınlık Yayınları)

Emperyalist tekellerin artan rekabetinin, emperyalist tekellerin sözcüsü devletler arasında yeni ittifak ilişkilerine ve kamplaşmalarına yol açtığı, emperyalist kamplar arasında

çelişkinin keskinleştiği bir sürecin içindeyiz. Emperyalist tekeller arasındaki çelişki Rusya'nın Ukrayna işgalinde olduğu gibi yer yer askeri çatışmalara da evrilmektedir.

Emperyalist tekeller arasında çelişkinin keskinleşmesi yeni bir emperyalist paylaşım savaşına hazırlığı da içermektedir. Henüz emperyalist tekeller arasındaki güç dengesi ve rekabetin boyutu yeni bir paylaşım savaşına ihtiyacı önlese de, kapitalizmin ekonomik krizinin süreklileşmesi, dahası kapitalist kâr oranlarının düşmesi ve esas olarak pazar için rekabet gibi nedenler, emperyalist tekeller arasında pazar için paylaşım savaşını (III. Dünya Savaşı) tetikleyecek potansiyel taşımaktadır.

Sonuç olarak uluslararası düzeyde keskinleşen temel çelişkileri şu şekilde tanımlamak mümkündür:

1- Emperyalizm ile ezilen uluslar ve ezilen halklar arasındaki çelişki

2- Emperyalist ülkelerde burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişki

3- Emperyalistler arası çelişki

4- Dünya çapında temel çelişki emek sermaye çelişkisidir. Bu çelişkiden kaynaklı dünya çapında baş çelişki ise emperyalizmle ezilen ulus ve halklar arasındaki çelişki, kapitalist ve emperyalist ülkelerde ise baş çelişki, proletarya burjuvazi arasındaki çelişkidir.

Bu bağlamda 2. Kongremiz kısaca şu değerlendirmeleri yapmaktadır:

1- Dünyada ekonomik kriz dalgası giderek genişlemektedir. 2008 yılında başlayan kriz, kısa süreliğine yönetilmeye çalışılsa da emperyalist sistem, krizi atlatabilmiş değildir. Pazarların yeniden paylaşılması mücadelesi derinleşmektedir. Kapitalist emperyalist ülkeler arasındaki rekabet, hakimiyet ve üstünlük mücadelesi hızından bir şey kaybetmeden devam etmektedir.

2- Gelinen aşamada emperyalistler arası bloklaşma ve saflaşma daha da belirgin hale gelmiştir. ABD, İngiltere ve

Avrupa Birliği bir blok; Çin sosyal emperyalizmi ve Rusya emperyalizmi bir diğer bloku oluşturmaktadır

3- Süreğen krizini çözemeyen emperyalist ülkeler, süreçlerini savaşla çözme yönünde attıkları adımları hızlanmıştır. Emperyalist paylaşım savaşı tehlikesi giderek artmaktadır. Emperyalist güçler, askeri olarak her geçen yıl silahlanmaya ve savaşa daha fazla ağırlık vererek hazırlanmaktadırlar. Faşist partilerin iş başına gelmesi, ırkçılığın giderek tırmanması, yabancı ve göçmen düşmanlığının artması, demokratik ve sosyal haklarda sınırlandırmalar, anti-demokratik yasaların ardı ardına çıkartılması savaşa hazırlık olarak okunmalıdır.

4- Dünyadaki ve Ortadoğu'daki gelişmeler açık olarak göstermiştir ki savaşın baş kışkırtıcısı ABD ve İngiliz emperyalizmidir.

5- Emperyalist savaşa karşı dünya çapında ve kıtalarda anti-emperyalist cephelerin kurulması komünist, devrimci ve tüm savaş karşıtı güçlerin önemli gündemlerinden biri haline gelmiştir.

TÜRKİYE'DE DURUM

Türkiye'de durum tespiti, belirlenen yeni stratejimize uygun olarak taktik politikalarımızın belirlenmesinde önemli bir yerde durmaktadır.

AKP yirmi iki yıldır kesintisiz olarak ülkeyi yönetmektedir. Hükümet olmanın ötesinde bir iktidar partisi olan AKP, 7 Haziran 2014 ve Mart 2024 yerel seçimleri dışında hiçbir seçimi kaybetmedi. Türkiye genelinde oyların ortalama % 35'ini alarak her seçimde tek başına yeniden yeniden iş başına geldi.

Abdullah Gül, R.T.Erdoğan ve ekibi "Milli Görüş gömleğini çıkardıkları"nı söyleyerek 14 Ağustos 2001'de AKP'yi kurduklarını ilan ettiler. 1999'da baş gösteren ekonomik kriz, Türkiye'de yeni bir dönemin kapanarak, bugünkü düzenin kurulmasının kapısını araladı. Dönemin koalisyon hükümeti ekonomik krizi aşamadığı için yönetme kabiliyetini de bir ölçüde

kaybetti. Koalisyon hükümetinin ortağı MHP'nin erken seçim istemesi ile, 3 Kasım 2022 tarihinde yapılan erken genel seçimde AKP, oyların % 34.28'ini alarak tek başına hükümete gelmiş oldu.

AKP'nin ABD emperyalizminin bir "projesi" olduğu çok geçmeden anlaşıldı. AKP kurulmadan önce ABD'ye çağrılan R.T.Erdoğan, ABD ile oturduğu pazarlıkta tüm şartları kabul ederek önünün açılmasını sağladı. ABD, "AKP'yi hükümete taşıyacağını", bunun karşılığında ise Türkiye'nin Ortadoğu'da ABD'nin bekçiliğini yapması ve en önemlisi de ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi'nde görev üstlenmesini istedi. Erdoğan ve ekibi, hükümet olma karşılığında önlerine konan tüm görevleri, eksiksiz olarak kabul ettiler. AKP'nin ilk seçimde tek başına hükümet olmasından sonra R.T.Erdoğan'ın BOP'un başına getirilmesi de sürecin bir adımı idi. AKP'nin hükümete gelmesiyle aralanan perdeyle Türkiye'ye biçilen görev, daha görünür olarak ortaya çıktı.

AKP'nin 3 Kasım 2022'den 2024 yılına kadar süren tüm seçimleri kazanmasında dile getirdiği "3Y" (Yoksullukla, Yasaklarla ve Yolsuzlukla) mücadele edileceği vaadinin belli bir etkisi olmakla birlikte AKP'nin üst üste seçimi kazanmasında kökleri 1969 yılına kadar giden hareketin günümüze kadar devam etmesinin etkilerini hesaba katmadan, AKP'nin sadece ekonomik krizi kullanarak iş başına geldiğini anlatmak eksik olacaktır.

İbrahim Kaypakkaya'nın Kemalist Hareketi değerlendirirken, iki esaslı kampa bölündüğünü ifade ettiği Türk hakim sınıflarının ikinci kanadında yer alan ve *"Öte yanda, henüz tamamen tasfiye edilemeyen komprador burjuvazinin diğer kısmı, ağaların ve büyük toprak ağalarının başka kesimi, feodalizmin ve sultanlığın ideolojik dayanakları olan din adamları, eski ulema sınıfı"* olarak tanımladığı bu sınıfın temsilcileri önceleri CHP'den sonra Demokrat Parti içinde temsil edildiler. Bu çizgi kendisini 1969 yılında N.Erbakan tarafından kurulan "Bağımsızlar Hareketi" ya da "Milli Görüş" olarak tanımladı. Milli Nizam

Partisi ve devamı olarak kurulan Milli Selamet Partisi, Refah Partisi ve Fazilet Partisi ile devam etti. İsmi değişse de görüş ve ideolojisi değişmeyen bu partiler, 1974'ten 1997 yılına kadar hükümet ortağı olarak devleti ve kimi belediyeleri yönetmiş, önemli tecrübe edinmiş, bu oluşumun tabanı 2001'den sonra "gömlek değiştirdiğini" açıklayan AKP'nin yanında yer almıştır.

AKP kurulduğunda önemli bir kadroya sahipti. Milli Görüş geleneğinden gelen bu kadrolar, eldeki birikimlerini yeni kurulan AKP'ye taşıdılar. AKP, aynı zamanda Milli Görüş tabanına hitap etti. Bu tabanın önemli bir kesimini ikna ederek kendisinde toplanmasını sağladı. 1999 genel seçimlerinde oyların % 15.41'ini alan FP'nin oylarının önemli bir bölümü 3 Kasım 2002 erken genel seçiminde AKP'ye kaydı. AKP, diğer sağ partilerden de önemli ölçüde oy aldı.

AKP hükümete geldiğinde işsizlik oranlarında belli bir gerileme oldu. Ekonomi geçici olarak toparlandı. Bunun iki nedeni vardı: **Birincisi**, belli bir yabancı sermaye girişinin yaşanması ve **ikincisi**; özelleştirmelerle birlikte, inşaat sektörünün alabildiğine canlanarak ekonomide bir hareketlenme yaratmasıdır.

1986 yılından günümüze toplam özelleştirme tutarı 71 milyardır. AKP bu özelleştirmelerden toplam 63 milyar dolar elde etti. AKP'nin buradan elde ettiği bu gelirin önemli bir bölümü IMF'den alınan borç ve faizlere verildi. R.T.Erdoğan'ın "bizim dönemimizde IMF'ye borcumuz kalmadı" söyleminin arkasında özelleştirmelerden elde edilen gelirle borçların kapatılmaya çalışması vardır.

2008 yılına gelindiğinde dünyadaki ekonomik kriz Türkiye'yi de vurdu. AKP, "kriz bizi teğet geçti" dese de 2009 yılından itibaren hissedilen ekonomik kriz, Türkiye ekonomisinde % 4.7 oranında küçülmeye yol açtı. Türkiye gibi yarı-sömürge ülke ekonomileri, emperyalist sermayeye bağımlı olmalarından kaynaklı, bu ülkelerde ekonomik krizler diğer gelişmiş ülkelere oranla daha sık görülmektedir. Türkiye'de yakın

tarih olarak 1989 yılından bu yana 1994, 2000, 2001, 2008, 2009, 2018, 2022 ekonomik krizleri böyle okunmalıdır.

Ekonomik krizlerin her biri farklı nedenlerden ortaya çıksa da bu krizlerin ortak paydası, sermayenin kendisini güvencede hissetmemesi, yerli paranın önemli ölçüde değer yitirmesi, bankalarda nakit para sıkıntısı, iç talepte daralma, sermayenin ülkeden kaçması, işsizliğin artması, alım gücünün düşmesidir.

Önceki krizleri bir yana bırakarak ifade edecek olursak, 2008'de ABD'de başlayan ekonomik kriz tüm dünyayı etkisi altına aldı. AKP'nin "bizi teğet geçti" demesinin asıl nedeni, 2008 krizi sonrası emperyalist tekellerin daha yüksek gelir getiren ülkelere yönelmesi ve sermaye girişinin görece Türkiye'ye belli düzeyde akması ve tüm bunların krizin etkilerini azaltmış olmasıdır.

AKP, 2018 yılına geldiğinde övündüğü bu dönemin sonuna gelmiş ve bugünkü ekonomik krizden kurtulamamıştır. 2018 krizi, dünyadaki ekonomik krizden bağımsız değildir. 2020 yılında dünya çapında başlayan Covıd-19 pandemisi de eklenenince kriz daha da boyutlanarak devam etmiştir. AKP iktidarı, krizi zamlarla, Türk lirasını dolar karşısında aşağıya çekerek, işçi ve emekçilere zam yapmayarak vb. atlatmaya çalışsa da artık ekonomi dikiş tutmamaktadır. Ülkede yolsuzluk, rüşvet, mala-mülke çökme vb. öyle bir hal almıştır ki, bu duruma en ufak bir müdahale dahi, zincirleme sistemin çöküşünü doğuracağı için mümkün değildir. AKP, kaçan sermayenin yerini doldurmak için kapı kapı dolaşarak para dilense de ekonomiyi düzeltmesi mümkün değildir. AKP-MHP iktidarı, ekonomik kriz sonrası batmakta olan birçok yandaş şirkete büyük mali destekler vererek onları kurtarmaya çalışmaktadır. Küçük esnafın büyük bir bölümü ise ya iflas etmekte ya da iflasın eğişinde hayatta kalmaya çalışmaktadır.

AKP'nin uyguladığı ekonomi politika, köylülüğü iflasın eşiğine getirmiş bulunuyor. Çiftçi ürettiğini satamamakta, ürünleri daha tarladayken çürümektir. Üretim maliyetleri öylesine

yüksek durumdadır ki, köylülerin önemli bir kısmı giderek üretimden vazgeçmiş, sadece kendi tüketimine yönelik üretmeye başlamıştır. AKP, kendi yandaşı tekellere büyük paralar aktarırken, çiftçiye tarım yardımlarını kestiği için üretim en alt seviyeye düşmüştür; bu da halkın gıdaya ulaşımını engellemektedir. Türkiye, ekonomik krizin yanında önümüzdeki yıllarda bir tarım kriziyle karşı karşıya kalma riski taşımaktadır.

AKP'nin 22 yıllık iktidarında sürekli olarak havuç ve sopa politikası at başı ilerlerdi. Sıkıştığı her dönemeçte demokrasi havarisi kesilen AKP, amacına ulaştıktan sonra özüne dönerek baskıcı ve yasakçı politikalarını hayata geçirmekten geri kalmadı.

2002 seçimlerini kazanan AKP, Avrupa Birliği'ne (AB) üye olmak için istekli olduğunu ileri sürerek "Batı"nın desteğini aldı. AB emperyalistlerinin ilerleme raporlarında Türkiye'nin önüne konan "demokratikleşme" adımı atılmasını benimsemedi. Zira, demokrasi bir devrim sorunudur ve AB'nin ülkemize getireceği bir "demokrasinin" gerçek bir demokrasi olmayacağı ortadadır. AB'nin kendi ülkelerindeki, baskıcı, yasakçı uygulamalarıyla yaptıkları orta yerde dururken, vaat ettikleri demokrasinin ne olduğu bilinmektedir.

AKP, İslamcı söylem ve pratiklerle, Türk komprador burjuvazisinin ihtiyaç duyduğu kitle desteğini sağlayabilmiştir. Kemalist faşizmin halk kitleleri üzerindeki baskı ve şiddetinin kimi yönlerine itiraz ederek halk kitlelerinin demokrasi özlem ve taleplerini kendi çıkarları arkasında yedekleyebilmiştir. 12 Eylül Askeri Faşist Cuntası'nın "Türk-İslam Sentezi" üzerinden yükselerek hakim inanç olan "Sünni İslam"ı, toplumun her hücresine sirayet ettirdi. Diyanet; İçişleri, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Kültür ve Turizm, Sanayi ve Teknoloji ile Ticaret bakanlıklarının bütçesinden daha fazla bir bütçeye sahiptir.

AKP, iktidarda olduğu 22 yıllık sürede, karşı devrimin bir diğer cephesini oluşturan ve Kemalist ideolojinin kuruluşundan bu yana temsilciliğini yapan klikle bir hesaplaşmaya girdiğini

söylemek subjektif bir değerlendirme değildir. "Kurtuluş Savaşı"na din görevlilerinin katılması, savaşa maddi ve insani katılım sağladıklarını, savaş bittikten ve Cumhuriyet ilan edildikten sonra, tekke ve zaviyelerin kapatıldığını, saltanata son verildiğini ileri sürerek Kemalistlerin verdikleri sözü tutmadıklarını ileri sürerek sürekli bir hesaplaşma içinde oldular. Kemalist burjuva muhalefetin, zaman zaman "Cumhuriyetin kuruluş ilkelerine dönülmelidir" söyleminin altında bu yatmaktadır.

AKP, laiklikten rahatsız olduğunu ileri sürse de Türkiye, kuruluşundan günümüze kadar hiçbir dönem gerçek laik bir ülke olmamıştır. Din her zaman hakim sınıfların kullandığı bir argüman olmuştur. Ülkenin her köyüne okuldan önce cami açılması, imam atanması, imamların maaşlarının devletçe ödenmesi, Sünni İslam dışındaki tüm dinlere ve inançlara yasak getirilmesi, tüm bunlar ve daha fazlası, TC devletinin laik bir devlet olmadığını fazlasıyla kanıtlamaktadır.

Toplumda milliyetçiliği canlı tutarak sözde "anti-emperyalist" görünmesi, AKP'nin kuruluşundan beri uyguladığı ikiyüzlü politikanın doğrudan sonucudur. AKP, doğrudan bir ABD projesi olarak kuruldu ve iş başına getirildi. ABD'nin çıkarları doğrultusunda R.T.Erdoğan, Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) eşbaşkanlığına getirildi.

Türkiye, ABD'nin ve AB'nin yarı sömürgesidir. Siyasal ve ekonomik olarak Türkiye hem ABD'ye hem de AB'ye bağımlıdır. Suriye iç savaşından sonra Türkiye'nin Rus emperyalizmiyle girdiği ilişki, ABD ve AB'den vazgeçtiği, ekonomik ve siyasi olarak bu emperyalist güçlerle ilişkilerini kopardığı anlamına gelmiyor. Rusya'dan S-400 füzelerini alması, ABD'ye karşı bir blöften öteye bir anlam ifade etmemektedir.

AKP'nin dış politikası; sahte tehdit, şantaj ve ikiyüzlü bir stratejiye dayanmaktadır. Bunu en tipik şekilde İsrail'in 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana Filistin'e yaptığı saldırılara karşı takındığı politik tutumda görüyoruz. 50 bine yakın Filistinlinin

katledildiği, bir milyon insanın yerinden edildiği saldırılarda, AKP iktidarı bir yandan en azılı İsrail düşmanı kesilirken diğer yandan İsrail'le ticarete devam etmektedir. AKP, "Filistin'e Dua İsrail'e Gemi" politikasıyla katledilen Filistinlilere ağlarken Filistinlileri katleden İsrail ordusuna jet yakıtı satmakta, her ihtiyacını karşılamaktadır.

AKP, adım adım ülkeyi açık bir hapishaneye çevirmiş durumdadır. Yasaklar, AKP iktidarının vazgeçilmez uygulamaları olarak hiçbir zaman gündemden düşmemiştir. AKP, her seçim öncesi yumuşama sinyalleri vererek yasakların kaldırılacağı mesajı vermesine karşın, seçimi kazandıktan hemen sonra bir önceki uygulamaları aratan yeni baskı ve yasakları gündeme getirdi. 2010'da anayasa değişikliğiyle sözde 12 Eylül anayasasındaki anti-demokratik maddeleri yürürlükten kaldıracağını vaat etmesine karşın istediği "reform" yasalarını geçirdikten sonra daha baskıcı uygulamaları içeren yeni yasal düzenlemeler getirildi.

AKP iktidarının 22 yıllık süresinde insan hakları, işçi hakları ve kadın haklarına tümden son verildi denilebilir. AKP döneminde her talep baskı ve şiddetle bastırıldı. Sendikalar işlevsiz hele getirildi. İşçi hakları rafa kaldırıldı. Kendi yandaşı sendikalar bile dönem dönem yapılanları kamuoyuna taşımak zorunda kaldı. 22 yıllık iktidarı döneminde işçileri açlıkla başbaşa bıraktı. İşçilerin grev yapması neredeyse yasaklandı. 22 işçi grevi AKP iktidarı tarafından yasaklanmış ve binlerce işçinin işine son verilmiştir. AKP-MHP iktidarı, işçilerin sendikaya üye olmalarını onları işten çıkartarak ya da işten çıkartma tehdidiyle patronların istekleri doğrultusunda sürekli yasal değişiklikler yapmıştır. Türkiye'de 16 milyon işçiden sadece 2 milyon işçinin sendika üyesi olması, AKP politikalarını yeterince anlatmaktadır. AKP iktidarı, patronlara ek yük getirmesin diye işçilerin çalışma güvenliğine önem vermemiştir. AKP iktidarı döneminde en az 30 bin işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. Bunların yüze yakınını ise çocuk işçiler oluşturmaktadır.

AKP, 22 yıllık iktidarı boyunca basın ve fikir özgürlüğüne sürekli yasaklar getirdi. 150'ye yakın gazeteci sadece haber yaptıkları için tutuklanmış, yargılanmış ve yüzlerce yıl ceza verilmiştir. Sırf R.T.Erdoğan'ı sosyal medyadan eleştirdikleri için 3 bine yakın insana dava açılmış, onlarcası tutuklanmış ve hapis cezaları almıştır. AKP, Kürt halkına karşı güttüğü düşmanlığı basın alanında da göstermiştir. Birçok Kürt gazetecinin evlerinin kapıları kırılarak, büroları basıp dağıtılarak gözaltına alınmış, işkence edilip tutuklanmışlardır.

AKP, devrimcilere, komünistlere ve Kürt halkına karşı özel politikalar geliştirdi. "Terörle mücadele" adı altında yapılan değişikliklerle ağır cezalar getirildi. Adaletin olmadığı bir ülkede mahkemelerin de iktidarın dümen suyunda yürüyeceği açıktır. Böyle de olmuş ve yargılanan binlerce devrimci ve yurtsever, en ağır cezalara çarptırılmışlardır. En fazla hapishanenin yapıldığı ülkeler arasında Türkiye gelmektedir. Toplam 403 hapishanenin bulunduğu Türkiye'de, AKP, yeni hapishane yapmakla övünmektedir. Türkiye'de hapishaneler birer işkence merkezi durumundadır. Binlerce devrimci ve yurtsever tutuklu ve hükümlü en ağır koşullarda yaşam mücadelesi vermektedir. Tek kişilik tecrit hücrelerinde kalan devrimciler, yaptırımlara uymadıkları için keyfi uygulama ve cezalarla karşı karşıya kalıyorlar. Aile ve avukat görüş yasağı, kitap yasağı ve bugün giderek yaygınlaşan bir şekilde "infaz yakma" en tipik cezalar olarak uygulanmaktadır. Sağlık koşullarının oldukça kötü olduğu hapishanelerde altı yüzün üzerinde devrimci ve yurtsever tutuklu ölüm sınırına geldikleri halde ne tedavileri yapılmakta ne bırakılmaktadır. AKP'nin 22 yıllık iktidarı boyunca hapishanelerde dört binin üzerinde insan hayatını kaybetmiş bulunuyor. Bu rakam bizzat Adalet Bakanlığının açıkladığı resmi rakamlardır. Onlarca devrimci ve yurtsever tutsak, cezaları bittiği halde "iyi hal" göstermedikleri gerekçesiyle infazları sürekli yakılıp içeride tutulmaktadır.

AKP-MHP iktidarı boyunca gösterdiği en büyük düşmanlıklardan biri de kadınlara ve LGBTİ+lara karşı oldu. AKP-MHP iktidarı döneminde toplam 7.600 kadın erkekler tarafından katledilmiştir.

Burada parantez açarak İstanbul Sözleşmesi'ne değinmek gerekmektedir. Türkiye, 2011 yılında İstanbul Sözleşmesi'ni imzalamıştır. AKP-MHP iktidarı, sözleşmeye imzacı olarak yer aldı ve bazı adımlar atmak zorunda kaldı. İktidar İstanbul Sözleşmesi'ne imza atmasına rağmen, yasanın onaylandığı 2012 yılında 128 kadın katledilmiştir. Devamında iktidar, 20 Mart 2021'de İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini duyurdu. Bu tarihten sonra kadın cinayetleri daha da arttı. İmzanın çekildiği tarihten günümüze 600 kadın katledilmiştir. AKP-MHP iktidarı döneminde ayrıca nefret suçları kapsamında 125 LGBTİ+ birey öldürülmüş, faşist iktidar bu cinayetleri adeta kutsamıştır.

Tüm bu gelişmelere karşı burjuva muhalefet, AKP'nin yaptıkları karşısında adeta sessiz kalmıştır. CHP başta olmak üzere topluma sürekli seçim sandığı kurtuluş olarak gösterilmiştir. Kitlelerin sokağa çıkmasını, hakkını sokakta aramasını, AKP'den sokakta hesap sormasını engellemiştir. Burjuva muhalefetin bu tutumu, AKP'ye yaramıştır. Burjuva muhalefetin, topluma vereceği fazla bir şey olmadığı son 22 yıllık AKP iktidarı döneminde fazlasıyla anlaşılmıştır. Burjuva muhalefet içinde diğer burjuva partilerinden daha fazla gücü olan CHP de bu süre içinde bir başarı göstermediği gibi, diğer burjuva partileri gibi, sorun ülkenin sözde "beka" sorununa gelip dayandığında her zaman AKP'nin yanında oldu. Sınır ötesi operasyonların onaylanması, dokunulmazlıkların kaldırılmasında CHP ve diğer burjuva partiler her defasında AKP'ye onay vermişlerdir.

Burjuva muhalefet, bu kadar yoksulluk varken, işsizlik bu kadar artmışken, insan hakları ihlalleri ayyuka çıkmışken, kendi anayasalarını tanımadıklarını açıkça söyleyen AKP karşısında sessizliklerini korumaya devam ediyorlar. Mart 2024 yerel

seçimlerinde AKP yenilgi almasına rağmen, CHP'nin genel başkanının "yumuşama" adı altında ilk yaptığı işin Saraya koşmak olması dahi tek başına burjuva muhalefetin niteliğini göstermektedir.

Hiçbir burjuva muhalefet partisi halkı bu düzende refaha kavuşturamaz. Bu faşist devlet tüm burjuva partilerinin ortak paydasıdır. Aralarında sadece nüanslar vardır. Her burjuva partisinin muhalefetteyken demokrasi yansılı kesilmesi, iş başına geldiğinde ise diktatörlük uygulaması burjuva partilerinin özünü oluşturmaktadır. Yüz yıllık Türkiye tarihi buna hep tanık oldu.

Bu gelişmelerin bir yanını da devrimci durum oluşturmaktadır. Genel olarak denilebilir ki, devrimci durum, ülkemizde son yirmi yılın en yüksek seviyesindedir. İktidar bir yönetememe krizi içindedir. Zor uygulamadan hiçbir adım atamamaktadır. En küçük bir hak arama ve eylem şiddetle bastırılmaktadır. 2022 yılından bu yana giderek daha da derinleşen ekonomik kriz, toplumda büyük bir öfke birikime yol açmıştır.

Yaygın işçi direnişleri, eylemler yaşanmakta ancak kendiliğinden bir seyir izlemektedir. Sendikaların uzlaşıcı tutumu, sınıfı kendi hakları için sokağa taşıma, grev yaparak haklarını almada geri ve pasif bir durumdadır. Devrimci ve komünist hareketin ise sınıf içinde örgütlenmesi oldukça cılızdır. Bu durum sınıf mücadelesini olumsuz etkilemektedir.

Önünüzdeki dönem açısından komünistlerin en fazla üzerinde durması gereken konuların başında işçi sınıfı içinde örgütlenme gelmektedir. İşçi sınıfı örgütlenmeden toplumsal mücadelenin ilerlemesi mümkün değildir.

İşçi Sınıfının Genel Durumu

Mayıs-Haziran 2013 Gezi İsyanı ve 6-8 Ekim 2014 Serhildanı, faşizmin iktidar kliği içindeki çelişki ve çatışmaları artırmış ve bu süreç 7 Haziran 2015 Genel Seçimlerinde AKP'nin tek başına hükümeti kuramayacağı bir sonuçla karşı karşıya

bırakmıştı. Bu süreç aynı zamanda iktidardaki hakim sınıf kliği içinde iki kliğin iktidar için mücadelesini keskinleştirdi.

3 Kasım 2003 genel seçimlerinde AKP'nin tek başına hükümet kurması ve sonrasında devlet aygıtı içinde Kemalist kadroların tasfiye edilmesi sürecinde çıkar birliği yapan AKP ve Gülen Cemaati arasında 2013'te yaşanan "17-25 Aralık Yolsuzluk ve Rüşvet Operasyonu"yla görünür olan mücadele giderek sertleşerek 15 Temmuz 2016'da darbe girişimine yol açtı.

Halen kimi yönleri karanlıkta olsa da AKP darbe girişimini "Allah'ın bir lütfu olarak" değerlendirdi ve somut olarak başta halk hareketi olmak üzere devrimci ve ilerici muhalefete yönelik faşist saldırganlığını artırmasına gerekçe yapıldı. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi gerekçesiyle 2016-2018 yılları arasında Olağanüstü Hal ilan edildi ve parlamenter maskeli faşist diktatörlük rejimi tek parti diktatörlüğüne dönüştürüldü ve "başkanlık rejimi" denilen sistemin önü açıldı.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi hakim sınıf klikleri içinde sadece iktidar mücadelesi ve ardından sadece tasfiye süreci olarak işletilmedi. Aynı zamanda hakim sınıf klikleri içinde sermaye transferi de gerçekleştirildi. Devlet iktidarını elinde tutan klik, "FETÖ Borsası" adı altında önemli bir sermaye transferi gerçekleştirildi.

OHAL süreci asıl olarak genelde halk muhalefetine özelde ise işçi sınıfına yönelik başta örgütsüzleştirme saldırısı olmak üzere bir dizi kapsamlı saldırının hayata geçirilmesi olarak kullanıldı. Öncelikle devlet örgütlenmesi içinde bir tasfiye gerçekleştirildi. Yaklaşık yarım milyon devlet memurunun işine Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) son verildi.

Ancak asıl olarak başta Kürt ulusal hareketi olmak üzere devrimci demokratik muhalefete yönelik bir saldırı başlatıldı. Faşizme yönelik bütün muhalif dinamiklerin üzerine ağır bir faşist terörle gidildi. Resmi rakamlara göre 79.301 kişi gözaltına alındığı ifade edilse de gerçekte gözaltı işlemine maruz kalan kişi sayısının 160.000'in üstünde olduğu bilinmektedir. 16 Temmuz

2016 tarihinden 20 Mart 2018'e kadar, OHAL döneminde hakkında tutuklama kararı verilerek hapishanelere konulan kişi sayısı en az 228.137 kişidir.

Darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL ile faşizm sadece kendi içinde iktidar mücadelesinin ürünü olarak, "FETÖ ile mücadele" gerekçesiyle tutuklama saldırısına girişmemiş, aynı zamanda çeşitli kurumları da kapatmış, sermayenin el değiştirmesi kapsamında çeşitli ticari işletmelere de el koymuştur. Burada önemli olan nokta, faşizmin kendi içinde iktidar mücadelesi sonucunda sadece Fetullah Gülen Cemaati'yle iktidar mücadelesi içinde girmesi değildir. Türk hakim sınıflarının iktidar gücünü elinde tutan iki İslamcı söylemli kliğinin iktidar mücadelesi esas olarak halka, ilerici, devrimci ve komünist harekete bir saldırıya dönüştürülmüştür. Faşizm aynı zamanda devrimci demokratik muhalefetin legal kurumlarına yönelik de topyekûn bir saldırı içine girmiştir. Bu süreçte çoğunluğu Fethullah Gülen Cemaati'yle ilişkilendirilen ancak aralarında devrimci demokratik yayın organları, dernek, vakıf, sendikalar da kapatılmış, çeşitli kurum ve işletmelere çökülmüştür.

Emperyalizmin uluslararası işbölümünü yeniden düzenlemesine paralel, kapitalist sistemin bir parçası olan Türkiye pazarının, emperyalist kapitalizme bağımlı yarı-sömürge ekonomisinin ihtiyaçları temelinde üst yapı kurumlarının yeniden şekillendirilmesi ve devlet örgütlenmesinin bu ihtiyaca göre düzenlenmesi esas olarak işçi sınıfına ve emekçi halka yönelik saldırılarla hayata geçirildi.

Bu süreç aynı zamanda tali olarak hakim sınıf klikleri arasında iktidar mücadelesinin sürdüğü ve dönem dönem sertleştiği bir süreç olarak şekillendi. Türk hakim sınıfları içinde kendini AKP'de ifade eden İslamcı söylemli kliğin öncelikle Kemalist kadroları devlet örgütlenmesi içinde tasfiyesi ve önemli oranda geriletmesinin ardından iktidardaki iki kliğin iktidar mücadelesi önce üstü kapalı sonra ise darbe girişimiyle sürdü. R.T.Erdoğan liderliğinde AKP, bu iktidar mücadelesinden

eskiden tasfiye ettiği Kemalist kadroların bir kısmıyla işbirliğine girerek ve önemli oranda yıpranarak çıktı. Bu süreç aynı zamanda Türk hakim sınıflarının devlet örgütlenmesinde yıllardır dillendirdikleri "başkanlık rejimi"nin de kurulmasına yol açtı.

Başkanlık rejimi, gelinen aşamada emperyalizmin bölgesel çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlenen yarı-sömürge ekonomik yapının talep ve ihtiyaçlarına uygun bir üst yapı kurumu olarak şekillendi. Emperyalist burjuvazinin ve komprador kapitalizmin Türkiye pazarında sömürü, yağma ve talanı için kağıt üzerinde var olan başta anayasa olmak üzere hukuk kurallarının anın ihtiyaçlarına göre karşılanması ("bir şirket gibi yönetilen devlet") olarak devlet örgütlenmesi, cumhuriyet temeli üzerinde "başkanlık rejimi" olarak yeniden örgütlendi.

Burada önemli olan nokta; rejimin yeniden örgütlenmesi sırasında Türk hakim sınıflarının iktidar ve muhalefette olan klikleri ve dahası iktidarı elinde tutan hakim sınıf kliğinin kendi içindeki iktidar mücadelelerinin tali; bir bütün olarak Türk hakim sınıf kliklerinin iktidar aygıtı olarak kullandıkları faşist devlet örgütlenmesinin halka yönelik saldırısının esas olmasıdır. Türk hakim sınıfları kendi aralarında iktidar mücadelesi verirlerken bile halka yönelik saldırganlıklarını aynı kulvarda devam ettirmişlerdir. Bu saldırganlığın hedefinde başta Kürt ulusal hareketi olmak üzere, hakim sınıfların siyasetinden bağımsız halk hareketleri, ilerici, devrimci ve komünist hareketler olmuştur.

Türk hakim sınıflarının iktidar aygıtı olan devlet örgütlenmesi esas olarak emperyalist burjuvazinin ve komprador kapitalizmin sınıfsal çıkarları için dönemin ihtiyaç duyduğu koşullara göre yeniden örgütlenir ve "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" bu değişimin ürünü olarak ortaya çıkarken; halka, devrimci ve komünist harekete yönelik "isyan bastırma stratejisi"nin tüm araçları kullanılmaya devam etti. Bu stratejinin bir yanında işçi sınıfının ve halkın örgütlenmelerinin dağıtılması ve iktidar kliğinin arkasında yedeklenmesi varken; iktidar

kliğinin arkasında yedeklenmeyen burjuva muhalefetin bile "terörist" ilan edildiği bir süreç örgütlendi. Böylesi bir süreçte işçi sınıfının ve halkın kendiliğinden gelişen ekonomik ve demokratik talepli eylemleri faşist bir saldırganlıkla bastırıldı. TC devleti kağıt üstünde var olan yasalarına dahi uymamaya, dokunulmazlığı olan milletvekillerinin tutuklanmasından ve kitlelerin eylem yapma ihtimaline karşı gözaltına alınmasına uzanan bir çizgide, faşist saldırganlığın dozajı artırıldı.

İşçi Sınıfı: Saldırı Altında Mücadele Eğilimi

21. yüzyılın ilk çeyreğinde Türkiye ekonomisinin emperyalizmin uluslararası işbölümü temelinde yeniden düzenlenmesi ve yarı-sömürge koşullarının daha derinleşmesi; işçi sınıfı açısından sömürünün artması, sendikal örgütlenme başta olmak üzere en temel demokratik haklara yönelik saldırıların artmasına neden oldu. Burjuvazinin dünya çapında "sosyal devlet" politikalarını terk etmesi, yarı-sömürge pazarları daha derinden etkiledi. Çok Uluslu Şirket denilen emperyalist tekellerin, Türkiye pazarında doğrudan ya da komprador şirketleri aracılığıyla sömürüsünü sürdürme ve kârlarını artırma politikalarının hedefinde işçi sınıfı oldu.

Gelinen aşamada resmi verilere göre Türkiye'de 2024 yılı başında ücretli (maaşlı) olarak çalışan işçi sayısının 15 milyon 22 bin 900 kişi olduğu ifade edilmektedir. Ücretli çalışan 8 milyon 331 bin kişi ticaret ve hizmetler sektöründe, 4 milyon 989 bin kişi sanayi sektöründe ve 1 milyon 701 bin kişi ise inşaat sektöründe çalışmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın (ÇSGB) Ocak 2024 istatistiğine göre ise bütün işkollarında çalışanların sayısı ise 16 milyon 395 bin 275'dir. Öte yandan DİSK-AR'ın çeşitli kaynaklardan yaptığı araştırmaya göre Türkiye'de toplam işçi sayısı Ekim 2023 tarihi itibariyle 18 milyon 789 bin 456 kişidir.

Türkiye'de çalışan işçi sayısında var olan bu farklı rakamlar, işçi sınıfının örgütlülüğü konusunda da yaşanmaktadır. Türkiye işçi sınıfının temel örgütlenme araçlarından biri olan

sendikalar ve sendikalaşma oranlarını incelediğimizde bu net olarak görülmektedir. Örneğin ÇSGB'nın Ocak 2024 istatistiklerine göre 16 milyon 395 bin 275 toplam işçinin sendikalı olan sayısı 2 milyon 495 bin 423'tür. Sigortalı işçileri esas alan resmi sendikalaşma oranı yüzde 15.22 iken, kayıtlı ve kayıtsız tüm işçiler esas alındığında fiili sendikalaşma oranı yüzde 13'e gerilemektedir. Sendikalı olmayan işçiler toplam işçilerin yüzde 87'sine karşılık gelmektedir. Açıklanan rakamlardan da görüleceği üzere resmi ve fiili olarak Türkiye işçi sınıfı sendikal örgütlenme konusunda büyük oranda örgütsüz bir durumdadır. Özellikle işçi sınıfının kayıtlı kesimi açısından değerlendirildiğinde büyük çoğunluk sendikal örgütlenmenin dışında kalmaktadır. Buna kayıt dışı çalışanlar (yerel-göçmen) da dahil edildiğinde örgütsüzlüğün boyutu daha da büyümektedir.

Türkiye'de 18 milyon 568 bin işçinin sadece 2 milyon 422 bini sendikalıdır. 16 milyon 146 bin işçi ise sendika üyesi değildir. Türkiye işçi sınıfının ezici bir çoğunluğu en temel örgütlenme araçlarından biri olan sendikal örgütlenmeden mahrumdur. Kuşkusuz bunun temel sebebi işçi sınıfının sendikal örgütlenmesine karşı uygulanan politikalardır. Yasal ve fiili olarak işçi sınıfının sendikalarda örgütlenmesi engellenmektedir. İşçi sınıfının eylemleri arasında sendikalaşma taleplerinin ön planda olması bu gerçeği teyit etmektedir. Ancak buna rağmen resmi sendikalaşma verilerine göre hem işçi sendikalarının sayısında hem de işçi sınıfının sendikalarda örgütlenmesinde belli bir artış yaşanmıştır. Nitekim Ocak 2013'te 92 işçi sendikası söz konusu iken bu sayı Temmuz 2023'te 227 olarak ifade edilmektedir.

Ocak 2013'te 92 sendikanın 68'i üç büyük işçi konfederasyonu üyesidir. Bağımsız ve diğer konfederasyonlara üye sendika sayısı ise 24'tür. Temmuz 2023'te ise 227 sendikanın 74'ü üç büyük işçi konfederasyonu üyesi iken 153'ü bağımsız veya diğer konfederasyonlara üyedir. Ancak 2013-2023 arasında bağımsız ve yeni kurulan konfederasyonlara üye olan

sendikaların sayısında dikkat çekici bir artış (24'ten 153'e) vardır. Ancak bu artışa rağmen, bağımsız ve üç büyük konfederasyon dışında kalan sendikaların üye sayısı son derece sınırlı kalmıştır. İşçi sendikası sayısında artış yaşanırken, işkolu barajını aşan sendika sayısında ise düşük bir artış söz konusudur.

Ocak 2013'te 92 sendikanın 44'ü işkolu barajını aşarken Temmuz 2023'te kurulu 229 sendikanın 59'u barajı aşabilmiştir. Bunun anlamı ise barajı aşan sendika oranı yüzde 48'den yüzde 26'ya gerilemiş olmasıdır.

Dolayısıyla çok sayıda sendikanın işkolu barajı engeli nedeniyle toplu pazarlık hakkı gasp edilmektedir. Bu ise kabul etmek gerekir ki Türkiye işçi sınıfının mücadelesi açısından önemli bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. İşçi sınıfının sendikal örgütlenmesinin önünde sadece yasa ile konulmuş yüzde 1'lik baraj sistemi bulunmamaktadır. Bunun yanında işyeri/işletme ile sınırlı toplu sözleşme düzeni de işçi sınıfının örgütlenmesinde negatif etkide bulunmaktadır. Nitekim Türkiye'de toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi sayısı sendikalı işçi sayısının çok altındadır. ÇSGB verilerine göre 2023 Ekim itibarıyla toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi sayısı 1 milyon 984 bindir. 2023 yılının 3. çeyrek verilerine göre ise toplam işçi sayısı 18 milyon 789 bindir. Yani işçilerin yalnızca yüzde 10.6'sı TİS kapsamındadır, 16 milyon 806 bin işçi ise TİS kapsamı dışındadır. Oransal olarak ifade edersek; işçilerin yüzde 89.4'ü TİS kapsamı dışında tutulmaktadır. Yine patronların sendika düşmanlığı başta olmak üzere işçi sınıfına yönelik saldırıları karşısında mahkemelerin uzun sürmesi ve patronların kasıtlı hukuk ihlalleri, burjuva anlamda dahi hukuksuzluğu tespit edilenlerin cezalarının ertelenmesi veya paraya çevrilmesi gibi belli başlı kimi nedenler işçi sınıfının örgütlenmesinin önüne engeller olarak ortaya çıkmaktadır. Yine işçi sınıfının sendikal örgütlenmesinin önünde en büyük engellerden birisi komprador kapitalizminin niteliğiyle ilgilidir. İşçi sınıfının istihdam koşulları (hangi koşullarda üretim içinde bulundukları) işçi sınıfının

sendikal örgütlenmesi konusunda objektif bir tablo ortaya çıkarmaktadır. İşçi sınıfının istihdamının esas olarak KOBİ'ler (mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler) denilen işletmelerde gerçekleştiriliyor olması ve dahası KOBİ'ler içinde esas ağırlığın 10 çalışandan az çalışanın istihdam edildiği mikro işletmeler denilen işletmeler olduğu düşünüldüğünde, işçi sınıfının sendikal örgütlenmesinin zorluğu daha iyi anlaşılır.

Öte yandan patronların fütursuzluğu, cezasızlık ve iktidarın güvenlik ve adalet sistemini de kullanarak patronlara arka çıkması, işçilerin sendikalara üye olmasını caydırıcı bir etken haline getirmektedir. Yine işçi sınıfı içinde sendikal anlayışların farklılığı ve özellikle bürokratik sarı sendikacılığın etkisi, iktidarın sendikalar üzerinde kurduğu ideolojik ve fiili hegemonya ile işçi-sendika arasındaki güven kaybı da örgütsüzlüğün diğer etkenleri arasında yer almaktadır.

Toplamda ise işkolu barajıyla toplu sözleşme hakkının gasp edilmesiyle esas olarak işçi sınıfının sendika bürokrasisine yönlendirilip örgütlenmesi hedeflenerek, sarı sendikacılık eliyle mücadele eğilimi önlenmek ve kırılmak istenmektedir. Nitekim Türkiye işçi sınıfı içinde işkolu barajını aşan sendikaların ezici çoğunluğu üç büyük konfederasyon üyesidir. Temmuz 2023'te ise barajı aşan 59 sendikanın 54'ü DİSK (4 sendika), Türk-İş (32 sendika) ve Hak-İş (16 sendika) üyesidir. Üç büyük konfederasyon dışında barajı aşan sadece beş sendika söz konusudur.

Türkiye'de işkolu sendikacılığı yukarıda ifade ettiğimiz nedenlerle devletin aygıtının zorlamasıyla bir merkezileşme içindedir. Bu, sadece yasa yoluyla değil aynı zamanda "yandaş sendikacılık" aracılığıyla yapılmaktadır. Özellikle kamuda çalışan işçilerin sendikalara üye yapılması sağlanmaktadır. Bu durum, Hak-İş'e bağlı sendikaların üye artışında belirleyici faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu merkezileşme nedeniyle sendikal örgütlenme içindeki işçi sınıfının yüzde 98'inin üç büyük işçi konfederasyonuna üye olması sağlanmıştır.

Türk-İş'in üye sayısı 1 milyon 313 bin, Hak-İş'in üye sayısı 823 bin, DİSK'in üye sayısı 236 bin, bağımsız sendikaların ve diğer küçük konfederasyonlara üye işçi sayısı ise 49 bindir. İşçi sınıfının örgütlenmesi ve üye sayıları konfederasyonlar arasında oldukça dengesiz bir dağılıma işaret etmektedir. Bu nedenle 2 milyon 422 bin sendika üyesi işçinin 2 milyon 373 bini DİSK, Türk-İş veya Hak-İş üyesidir. Temmuz 2023 itibarıyla sendikalı işçilerin konfederasyon düzeyinde dağılımında Türk-İş yüzde 54.2'lik pay ile en büyük konfederasyon olma özelliğini korumaktadır. Hak-İş yüzde 34 ile ikinci iken DİSK sendikalı işçiler arasında yüzde 9.8'lik temsil oranı ile üçüncü konfederasyon durumundadır. Kuşkusuz bu tablonun asıl nedeni işçi sınıfının örgütlenmesine yönelik çıkartılan engellerin yanında örgütlenmede ısrar edenlerin de esas olarak sarı ve bürokratik sendikacılığa yöneltilmesidir.

Bununla birlikte ÇGBS'nin Ocak 20024 verilerinden hareketle sendikalı işçilerin üst örgütleri yönünden dağılımına bakıldığında Türk-İş'in (1 milyon 349 bin 209) toplam içindeki oranı yüzde 54.07'dir. Bu konfederasyonu yüzde 33.88 ile Hak-İş (845 bin 512) ve yüzde 9.84 ile DİSK (245 bin 636) takip etmektedir. Üç konfederasyonunun sendikalı işçiler içindeki toplam payı yüzde 97.80'e ulaşmaktadır. Geriye kalan sendikalı işçiler (yüzde 2.2) ise diğer konfederasyonlara üye sendikalarla bağımsız sendikalarda yer almaktadır.

Üç konfederasyonunun son dönemdeki üye gelişimi incelendiğinde, Türk-İş'in üye sendikalarındaki sendikalı işçi sayısındaki artış önceki dönemlere göre yavaşlamış durumdadır. Temmuz 2023 döneminde Türk-İş yüzde 43.26 oranında üye işçi artışı sağlamışken, Ocak 2024 döneminde bu oran yüzde 36.22'ye düşmüştür. Üye sayısı bakımından ikinci sırada yer alan Hak-İş'te de benzeri bir durum görülmektedir. Önceki dönemde üye işçi sayısında yüzde 38.01 oranında artış olurken, Ocak 2024 döneminde yüzde 22.20'ye inmiştir. DİSK ise diğer iki konfederasyona oranla belli bir gelişim içinde bulunmaktadır.

Temmuz 2023 döneminde DİSK üyesi işçilerin artış oranı yüzde 5.99 iken Ocak 2024 döneminde üye işçi sayısı yüzde 9.15'e ulaşmıştır. Diğer konfederasyonlar ve bağımsız sendikaların da bu dönemde üye işçi sayısı önceki döneme göre daha iyi olmuş ve yüzde 5.9'a yükselmiştir.

İşçi sınıfının işkollarına göre sendikalaşmasını incelediğimizde ise imalat sanayinde ve kamu işkollarında ağırlıklı bir sendikalaşmanın söz konusu olduğu gözlemlenmektedir. Yukarıda da işaret ettiğimiz üzere kamu ağırlıklı sendikacılığın bir kısmı doğrudan iktidar yönlendirmesiyle gerçekleştirilmektedir. Aşağıda işçi sınıfının işkollarına göre sendikalaşmasına dair bir tablo aktarılmıştır.

Tablo: İşkollarına Göre Sigortalı ve Sendikalı İşçi Sayısı ile Sendikalaşma Oranları (Ocak 2023)

	İşçi Sayısı	Üye Sayısı	Sendikalaşma Oranı (Yüzde)
İnşaat	1.659.575	54.319	3,3
Konaklama ve eğlence işleri	1.275.826	54.628	4,3
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	4.167.249	306.053	7,3
Ağaç ve kâğıt	286.161	23.251	8,1
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	245.138	19.890	8,1
Dokuma, hazır giyim ve deri	1.282.607	114.433	8,9
Taşımacılık	947.308	100.241	10,6
Basın, yayın ve gazetecilik	97.720	11.370	11,6
Petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç	602.454	67.360	11,2
Gıda sanayi	678.737	91.089	13,4
Genel Toplam	16.413.359	2.421.940	14,8
İletişim	202.905	30.443	15,0
Metal	1.929.621	352.754	18,3
Madencilik ve taş ocakları	216.585	43.350	20,0
Çimento, toprak ve cam	200.620	40.508	20,2
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	192.487	42.741	22,2
Enerji	262.146	81.510	31,1
Savunma ve güvenlik	234.369	76.806	32,8
Banka, finans ve sigorta	320.205	109.342	34,1
Sağlık ve sosyal hizmetler	683.766	267.407	39,1
Genel işler	927.880	537.648	57,9

Kaynak: ÇSGB, Temmuz 2023 İstatistikleri. DİSK-AR.

Kaynak: Türkiye'de Emeğin Durumu Emek Araştırmaları (2020-2023), DİSK-AR, Sayfa 187

Tablodan da görüleceği üzere işçi sınıfının sendikalaşma oranları işkolları açısından büyük farklılıklar göstermektedir. İnşaat, konaklama ve eğlence işleri ile büro işkolları en düşük sendikalaşma oranlarına sahipken genel işler, sağlık ve sosyal hizmetler ile banka, finans ve sigorta işkolları ise en yüksek sendikalaşma oranına sahiptir. İşçi sınıfının sendikalaşma oranlarının en yüksek olduğu üç iş kolu genel işler, sağlık ve sosyal hizmetler ile banka, finans ve sigortadır. Sağlık ve sosyal hizmetler işkolunda sendikalaşma oranı Temmuz 2023'te yüzde 39.1'dir. Banka, finans ve sigorta işkolunda sendikalaşma oranı yüzde 34.1'dir. Genel işler işkolunda ise sendikalaşma oranı yüzde 57.9'dur.

En fazla iş cinayetlerinin yaşandığı işkollarından olan inşaat iş kolunda ise işçi sınıfının sendikal örgütsüzlüğü söz konusudur. Resmi sendikalaşma oranı yüzde 14.8 iken, inşaat işkolunda sendikalaşma oranı sadece yüzde 3.3'tür ve sendikalı işçi sayısı sadece 54 bin 319'dur. Bunların önemli bir bölümü ise kamu sektöründedir. Sendikalaşma oranı turizm işkolunda yüzde 4.3 iken, 4.2 milyonu aşkın işçinin çalıştığı en büyük işkolu durumundaki büro işkolunda ise yüzde 7.3'tür. Büro işkolunda 4.2 milyon çalışanın sadece 306 bini örgütlüdür.

ÇSGB verilerine göre Temmuz 3023-Ocak 2024 arasında 20 işkolundan 8'inde çalışan işçilerin sayısında azalma görülmektedir. Azalma önceki döneme göre en fazla işkolları Konaklama ve Eğlence Yerleri (- 186 bin 595), Dokuma, Hazır Giyim ve Deri (- 56 bin 938), Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık (- 20 bin 574) işkollarındadır.

Bir önceki döneme oranla en fazla çalışan işçi artışı ise Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar (55 bin 479), Taşımacılık (52 bin 924) ve Gıda Sanayi (32 bin 562) işkollarında görülmektedir.

İşkollarındaki istihdam kayıplarının sendikalı işçi sayısını da olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle 20 işkolundan altısında sendikalı işçi sayısında azalma yaşandığı

anlaşılmaktadır. Sendikalı işçi sayısı en fazla azalan işkolları ise Dokuma, Hazır Giyim ve Deri (- 2 bin 929), Banka, Finans ve Sigorta (- 2 bin 903), Sağlık ve Sosyal Hizmetler (- 1229) ve Konaklama ve Eğlence Yerleri (- 1058) işkolları olarak görülmektedir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere yüzde 1'lik işkolu barajı sendikaların çoğunluğunun üye sayılarını etkilemektedir. ÇSGB Ocak 2024 verilerine göre işkollarındaki sendikaların önceki döneme oranla üyelerindeki gelişimine bakıldığında 235 sendikadan 103'ü üye kaybı yaşamıştır. Binin üzerinde üye kaybı yaşayan sendikalar arasında ilk iki sırayı Hak-İş üyesi sendikalar; Öz Sağlık-İş ve Öz Finans-İş almaktadır. Bunları Türk-İş'e bağlı TEKSİF ve Türkiye Haber-İş sendikaları izlemektedir. Bu düzeyde DİSK'te üye kaybı yaşayan tek sendika ise Enerji-Sen'dir. Enerji-Sen'in üye kaybındaki en önemli neden, hiç şüphesiz iktidarın ve sermayenin tutumudur. Bunun en açık uygulamaları işten çıkarma, toplu iş sözleşmesinin fiilen engellemesi olmaktadır. Üye kayıpları açısından Öz Sağlık-İş istatistikte belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Bunun nedeni önceki döneme oranla 11 bini aşkın üye kaybının olmasıdır. Aynı işkolundaki Türk-İş üyesi Sağlık-İş ve DİSK üyesi Dev Sağlık-İş üyelerini artırırken Öz Sağlık-İş'in bu kadar yoğun bir üye kaybı yaşamasının sendikanın anlayışı ve uyguladığı politikalardan kaynaklandığına işaret olarak değerlendirilebilir. Özellikle DİSK üyesi Dev Sağlık-İş önceki döneme oranla üye sayısını yüzde 88 oranında artırarak dikkat çekmektedir. Öz Sağlık-İş'in gerek finansal olanakları gerekse iktidar desteğiyle yaptığı karşı atağın, Dev Sağlık-İş'in barajı aşmasını engellediği anlaşılmaktadır.

Öte yandan 2013-2023 arasında bağımsız ve yeni kurulan konfederasyonlara üye olan sendikaların sayısında yaşanan artış, (her ne kadar bu sendikaların üye sayısı düşük olsa da) dikkat çekicidir. Bağımsız ve diğer kategorisinde sendikaların sayısının 24'ten 153'e çıkması aynı zamanda işçi sınıfının üç büyük

sendika konfederasyonu dışındaki arayışına, kendine bir yol açma çabasına da işaret etmektedir.

Bağımsız sendikalar içinde istikrarlı bir şekilde büyümesini sürdüren Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası'nın üye artışının devam etmesi dikkat çekicidir. ÇSGB Ocak 2024 verilerine göre "Öğretmen Sendikası" 8.982 üye sayısına ulaşmıştır. Bunda sendikanın özel sektör öğretmenlerinin haklarının korunması amacıyla yaptığı kampanya, eylem ve etkinliklerin önemli rolü olduğu söylenebilir. Yine bağımsız sendikalardan İnşaat-İş ve BİRTEK-SEN örgütledikleri eylemlerle ilgi odağı olmuşlardır.

Türkiye işçi sınıfının sendikal alanda örgütsüz bir durumda olmasının Türkiye pazarının emperyalist tekellerin ve komprador kapitalizmin sömürüsünün artırılması, yarı-sömürge koşulların derinleştirilmesiyle dolaysız bağı vardır. Emperyalist tekellerin ve komprador kapitalistlerin Türkiye pazarını ucuz emek cenneti haline getirme ve böylelikle artı-değer sömürüsünün artırılmasını amaçlayan esnek ve güvencesiz çalışmanın temeli; işçi sınıfının başta sendikal örgütlülüğünün tasfiye edilmesi, -olmuyorsa işbirlikçi sendikalarda örgütlenmesi- ve böylelikle "ücretli kölelik düzeni"ne razı edilmesinden geçmektedir.

Türkiye pazarının emperyalist sermaye ve komprador burjuvazinin çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi özellikle sendikal örgütlenmeye yönelik tasfiye saldırısı işçi sınıfının mücadelesini de doğrudan etkiledi. Bu nedenle işçi sınıfının greve çıkma eğiliminde ciddi bir gerileme yaşanmıştır. Örneğin 1984-2002 döneminde yıllık ortalama greve çıkan işçi sayısı 40 bin 823 iken, bu sayı 2003-2021 döneminde 5 bin 114'e gerilemiştir. Benzer bir şekilde grevde geçen işgünü sayısı da gerilemiştir. 1984-2002 döneminde yıllık ortalama grevde geçen işgünü sayısı 1 milyon 208 bin iken, 2003-2021 arasında bu sayı 193 bin 529'a gerilemiştir.

12 Eylül 1980 askeri faşist darbesi ile yasaklanan grev hakkı, 1984 yılından itibaren yeniden uygulanmaya ve sonraki yıllarda kitlesel olarak kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de

1984 ile 2021 yılları arasında toplam 863 bin işçi greve katılmıştır. Greve çıkan bu işçilerin 443 bini kamuda, 420 bini ise özel sektörde çalışmaktaydı. Dönem boyunca yıllık ortalama grevci sayısı ise 23 bin civarındadır. Bu azımsanacak bir sayı değildir. Ancak grevci işçi sayısının dönem içi dağılımı oldukça istikrarsızdır. Grevci sayısının binin altına indiği yıllar olduğu gibi, bu sayının 200 bine yaklaştığı yıllar da söz konusu olmuştur. Ancak özellikle neo-liberal politikaların kararlılıkla uygulandığı 2000'li yıllarda işçi sınıfının grev hakkını kullanmada belirgin bir gerileme ve uzun süreli bir durgunluk görülmektedir. Bunun temel nedeni işçi sınıfına ve özellikle örgütlü mücadelesine yönelik saldırı politikalarıdır. Bu yıllar içinde işçi sınıfının grev hakkını kullanmada yaşanan düşüş ve durgunluğun arka planında; sendikalı işçi sayısında, kamu işçisi sayısında ve toplu sözleşme kapsamındaki işçi sayısında yaşanan azalma, sendikasızlaştırmanın ve grev ertelemelerinin olduğunu söylemek mümkündür.

Özellikle AKP hükümetleri döneminde grev hakkı çeşitli sebeplerle "engelleme" adı altında yasaklanmıştır. Yaygın bir araç olarak kullanılan erteleme adı altında grev yasaklanmasının, fiili olarak işçi sınıfının en temel hakkının gasp edilmesine hizmet ettiği ve işçi sınıfının grev eğiliminin azalmasında rol oynadığı tartışmasızdır.

Son 20 yıllık süre içinde 7'si OHAL döneminde olmak üzere toplam 20 grev ertelemesi adı altında yasaklama gerçekleşmiştir. Grev ertelemelerinin büyük bir kısmı ise "milli güvenlik" gerekçesiyle yapılmıştır. 2003 yılından itibaren ise grev yasaklamaları kapsamındaki işçi sayısı 194 bin 949 kişi olmuştur. Kısaca işçi sınıfına yönelik örgütsüzleştirme saldırısına paralel fiili olarak grev yasaklamaları da söz konusudur.

İşçi sınıfının örgütsüzleştirilmesi ve açlık sınırının altında bir asgari ücretle yaşamaya zorlanması bu sürecin en belirgin özelliklerinden biridir. Son çeyrek asırdır Türkiye ekonomisinin yarı-sömürge koşullarının derinleşmesine paralel işçi sınıfı

sayısal olarak artmasına rağmen sendikalaşmanın düşük olması, tamamen işçi sınıfına yönelik bilinçli ve planlı bir saldırının ürünüdür. Emperyalist tekeller ve komprador patronlar her fırsatı bu amaç doğrultusunda saldırı seçeneğini kullanmışlardır. Örneğin Türk hakim sınıflarının iktidar dalaşının ürünü olarak ortaya çıkan 15 Temmuz darbesiyle birlikte 2016-2018 yılları arasında OHAL koşulları gerekçesiyle işçi sınıfının var olan örgütlülüğüne yönelik kapsamlı bir saldırı gerçekleştirilmiştir. Hakim sınıf klikleri arasında yaşanan iktidar mücadelesi, işçi sınıfı ve halkın örgütlenmelerinin dağıtılması amacıyla kullanılmıştır. Özellikle grevlerin erteleme gerekçesiyle yasaklanması söz konusu olmuştur.

Türkiye işçi sınıfının sendikal mücadelesinde geleneksel olarak ön plana çıkan maden, metal, kimya, enerji vd. işkollarında üretim zorlaması, işsizlik baskısı, her düzeyde sendikal eylemin yasaklanması vb. baskı ve saldırılar artırılmış, güvencesiz çalışma koşulları daha da derinleştirilmiştir. Bu işkollarında belli bir gücü olan sendikalar, örgütlü oldukları işyerlerindeki hak kayıpları, TİS farkının önemsizleştirilmesi, sendikanın işkolunda çekim merkezi olamaması vb. nedenlerle birlikte önemli oranda geriletilmiş, sendikal örgütlenme tamamen etkisizleştirilmiştir. Öte yandan binlerce kamu çalışanının (memurun) bu süreçte KHK'larla ihracı, emekli edilmesi ve sürgüne yollanması da bu saldırının işçi sınıfı içindeki diğer ayağını oluşturmuştur.

Kısaca neo-liberal politikaların uygulanmasıyla işçi sınıfının en temel mücadele etme ve hak alma örgütü olan sendikal örgütlenmelere yönelik süregelen saldırılar OHAL bahanesiyle daha da artırılmış ve işçi sınıfının en örgütlü kesimini hedef almıştır.

OHAL sürecinin ardından da işçi sınıfının örgütlenmesine yönelik saldırılar aksatılmadan sürdürülmüştür. Bu saldırı özellikle Covıd-19 pandemisi gerekçe gösterilerek uygulanmıştır. Pandemi döneminde bir yandan "hayat eve sığar" denirken diğer

yandan işçi sınıfına “hastanede ol”, “şantiyede ol”, “fabrikada ol” denilmiştir. İşçi sınıfı “çarklar dönmeli” denilerek açlık ve işsizlik tehdidiyle zorla çalıştırılmıştır.

Bu süreçte tüm ülke çapında ölenlerin net sayısı bilinmediği gibi, zorla çalıştırılan kaç işçinin Covid-19 nedeniyle katledildiği de bilinmemektedir. Bununla birlikte, işçilerin üretime zorlanması nedeniyle pandemi esas olarak işçi sınıfı içinde etkili olmuştur. Pandemi sadece işçilerin katledilmesine yol açmamış aynı zamanda “salgın yönetimi” adı altında işçi sınıfının en temel haklarına yönelik saldırılar hayata geçirilmeye devam edilmiştir. Öte yandan salgın nedeniyle katledilenlerin yüzde 90’ının bir önceki işçi kuşağı olan emekli işçilerin olması, işçi sınıfının mücadele deneyim ve birikiminin gelecek kuşaklara aktarılması önünde de bir engel olarak ortaya çıkmıştır.

Kısaca devlet ve patronlar “salgın yönetimi” adı altında, Türkiye işçi sınıfını “virüs mü işsizlik-açlık mı” ikileminde bırakarak Türkiye tarihinin en büyük işçi kırımını gerçekleştirmişlerdir. Bu süreçte uluslararası işbölümünde daha fazla yer almak için sektörel ağırlıklar düzenlenmiş, lojistik ağlar geliştirilmiş, fabrikalarda geceli gündüzlü kuralsız bir çalışma hayata geçirilmiş ve yeni çalışma biçimleri (evden çalışma gibi) yaygınlaştırılmıştır.

“Salgın yönetimi” doğrudan doğruya işçi sınıfının çalışma ve yaşam koşullarına yönelik ağır bir saldırı olarak ele alınmıştır. Özetle OHAL döneminde önemli oranda geriletilen geleneksel sendikal hareket, salgın döneminde üyelerini dahi korumada zorluklar yaşamıştır.

İşçi sınıfına yönelik saldırılar sadece sendikasızlaştırma, grev yasaklarıyla sürdürülmemiştir. Aynı zamanda işçi sınıfının kazanılmış haklarından olan kıdem tazminatının gasp edilmesi ve işten atma saldırıları da etkin olarak kullanılmıştır. Patronların işçi sınıfına yönelik sendikasızlaştırma saldırısıyla birlikte kıdem tazminatı hakkını da gasp etme tehdidi söz konusudur. Kıdem tazminatı, işçinin ödenmesi sonraya ertelenmiş ücretidir ve işçiyi

koruyucu düzenlemelerin en önemlisidir. Gelinen aşamada kıdem tazminatına yönelik fiili bir ortadan kaldırma saldırısı söz konusudur.

Kıdem tazminatı hakkının patronlar tarafından gasp edilmesinin et etkili yöntemi işten çıkarma (temelli işten çıkarma ve istifa ettirip yeniden işbaşı yaptırma vb.) uygulamasıdır. Kod uygulamasıyla pratikleştirilen işten çıkarma uygulamasıyla işçi sınıfının kıdem tazminatı gasp edilmektedir. Patronların işten atma gerekçesini Sosyal Güvenlik Kurumuna çeşitli kodlarla bildirmesi olarak uygulanan sistem, işçi sınıfının kazanılmış haklarının gasp edilmesi için kullanılmaktadır. Çünkü işten çıkarma veya ayrılma sebebi işçilerin iş hukukuyla güvence altına alınmış iş sözleşmesinin feshine bağlı çeşitli haklardan (ihbar, kıdem tazminatı ve işsizlik ödeneği gibi) yararlanıp yararlanamayacağını konusunda önem taşımaktadır. Tam da bu nedenledir ki, patronlar işten çıkarma saldırılarında kod uygulamasını bu hakların gasp edilmesi amacıyla kullanmaktadırlar.

Örneğin 2015 ve 2021 arası bildirilen işten çıkışların kodlara göre dağılımına bakıldığında en yüksek oranın 3 numaralı kod olan "belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi" olduğu görülmektedir. Böylelikle 2015-2021 arasında işçilerin işten çıkış sebebini istifa olarak (Kod-3) bildirilenlerin oranı yüzde 46 olmaktadır. İşçilerin yüzde 46'sının ihbar, kıdem tazminatı ve işsizlik ödeneği hak etmeyecek şekilde istifa ederek işten çıkarılması gerçekte işçilerin bu haklarının gasp edilmesidir. Yine işten çıkış kodları son olarak Covid-19 salgını döneminde Kod-29 olarak bilinen işçinin iş sözleşmesinin işveren tarafından İş Kanunu'nun 25-II maddesinde yer alan "ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" gerekçesiyle feshedilmesi biçiminde yaygın olarak kullanıldı ve işçilerin kazanılmış haklarının gasp edilmesi bir yana sonraki işlerde çalışmalarının da önü kesildi.

İşçi sınıfı açısından değinilmesi gereken bir diğer husus ise iş cinayetlerdir. Patronların daha fazla kâr elde etmek için alınması gereken önlemler alınmadığı için iş cinayetlerinde bir artış vardır. Bugün Türkiye'de tam anlamıyla bir "İş Cinayetleri Rejimi" söz konusudur. 2002-2023 tarihleri arasında iş cinayetlerinde en az 32 bin 478 işçi katledilmiştir. Günlük iş cinayetlerinin yanında Soma, Ermenek gibi maden cinayetlerinde toplu olarak yüzlerce işçi, güvenceli çalışma koşulları oluşturulduğunda önlenebilir iş cinayetleri sonucunda katledilmişlerdir. Türkiye işçi sınıfı açısından güvenceli çalışma hakkı bir yaşam hakkı olarak ortaya çıkmış durumdadır.

İşçi sınıfına yönelen saldırılar karşısında işçi sınıfının belli bir eylemlilik içinde olduğunu ifade etmek gerekir. İşçi sınıfı ücretler ve bununla bağlantılı olarak sendikalaşma mücadelesi içindedir. Nitekim Emek Çalışmaları Topluluğu'nun 2015 yılından itibaren yayınladığı rapora göre 2022 yılı işçi direnişinin en çok yaşandığı yıl olmuştur. 2022 yılı, 2015'ten beri, en yüksek sayıda işçi eyleminin gerçekleştiği ve işyeri temelli eylemlere en fazla sayıda işçinin katıldığı yıl olmuştur.

Basına yansıyan verilerden hareketle hazırlanan rapora göre, 2022 yılında 1.556 işçi ve kamu emekçisi eylemi tespit edilmiştir. İşyeri temelli yapılan eylemlere yaklaşık 155 bin işçinin katıldığı ifade edilmektedir. 2022 yılının özellikle ilk iki ayı, kurye emekçilerinin ön plana çıktığı büyük bir fiili grev dalgasının yaşandığı zaman dilimi olmuştur. İşçilerin fiili greve başvurması aynı zamanda sendika bürokrasisine bir mesaj olarak da anlaşılmalıdır. Rapora göre işçilerin işyeri temelli eylemlerin sayısı 600, işçilerin katıldığı genel eylemlerdeki sayı ise 257 olurken dayanışma eylemlerinin sayısı ise 18 olmuştur. Bu eylemler genellikle kısa süreli olmuştur.

Pandemi döneminin ardından 2020 yılında eylemlerin yüzde 26'sında hak geliştirme niteliği tespit edilirken 2021'de bu oranın yüzde 65'e, 2022'de daha da yükselerek yüzde 72'ye çıktığı vurgulanmaktadır. 2022'de eylemlere enflasyon sebebiyle

düşen ücretlerin yükseltilmesi talebinin damga vurduğu belirtilen raporda, "*İş yeri temelli eylem vakaları için düşük ücret nedenli eylemlerin oranı 2015-21 yılları arasında ortalama yüzde 14 iken, 2022'de bu oran yüzde 36 gibi çok yüksek bir orana çıkmıştır*" denilmektedir. Rapora göre, işçi sınıfı yüzde 44'ünde basın açıklaması, yüzde 30'unda fiili grev, yüzde 10'unda ise kalıcı direniş gerçekleştirmiştir. Eylemlerin yüzde 36'sı düşük bulunan ücretleri artırma hedefiyle yapılmıştır. Yüzde 19'unda işten atma, yüzde 16'sında ise sendikalaşma nedenleri rol oynamıştır. Toplu iş sözleşmesi bağlamında yapılan eylemler ise tüm işçi eylemlerinin yüzde 11'ini oluşturmuştur.

2023 yılında da işçi sınıfı enerjiden tekstile, tarımdan metale kadar onlarca sektörde hakkını aramak için sokağa çıkmış ve eylemlik içinde olmuştur. Eylemler ücretlerin iyileştirilmesi ve çalışma koşullarının düzeltilmesi talebiyle 400'ün üzerinde fabrika ve işyerinde grev, fiili grev, direniş ve çeşitli protesto gösterileri biçiminde eylemler gerçekleşti. Sendikalaşma taleplerinin de olduğu bu eylemlerde ön plana çıkan talep; hakim sınıfların uyguladığı ekonomi politikaları nedeniyle oluşan yüksek enflasyon oranlarının işçilerin alım gücünün düşmesi karşısında ücret zammı olmuştur.

2023 yılında işçi sınıfının ön plana çıkan eylemleri arasında, metal sektöründe işçi sendikaları ile patron sendikası MESS arasındaki toplu iş sözleşmesi sürecinde anlaşma sağlanamadığı için eylemler yapılmış ve grev kararları alınmıştır. Urfa'da Özak Tekstil'de BİRTEK-SEN'de örgütlenen işçiler, eyleme başlamış, işçiler çok kez polis tarafından darp edilerek gözaltına alınmıştır. Tarım-Sen'e üye oldukları için işten atıldıktan sonra direnişe başlayan Agrobay işçileri, jandarma müdahalesine uğramıştır. Tüm Emeklilerin Sendikası, Emekliler Dayanışma Sendikası ve DİSK Emekli-Sen'in çağrısıyla emekliler sık sık sokağa çıkmıştır. Dersim FEDAŞ işçilerinin eylemi, Pekintaş direnişi, Sputnik grevi, işçi direniş ve eylemleri yaşanmıştır.

İşçi sınıfının eylemleri 2024 yılında da devam etmiştir. Agrobay, Trendyol, Antep, Urfa, Seydişehir, Aliağa, Ostim'de işçiler greve çıkmış eylemliliklerini sürdürmüşlerdir. Yüksek enflasyon nedeniyle en temel insani ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan işçi sınıfı, ücretlerin artırılması talebiyle grev talebinde bulunuyor, yer yer fiili direnişler geçekleştiriyor. Bu grev talepleri genellikle sendikaların "son dakika satış sözleşmeleriyle" bitirilse de işçi sınıfı yeni mücadelelere hazırlanıyor.

İşçi sınıfı açısından asgari ücretin ortalama ücret haline aldığı ve asgari ücretin açlık sınırının bile altında olduğu, emeğini satarak yaşamını sürdürenlerin yoksulluğunun hiç olmadığı kadar arttığı ve giderek artan sayıda işçinin iş cinayetlerine kurban edildiği, kayıtsız çalışanla kayıtlı arasında yaratılan rekabetin yoğunlaştığı, daha fazla esneklik diyerek patronların çalışma koşulları üzerinde hakimiyetinin artırılmak istendiği koşullarda işçi sınıfının örgütlü mücadeleye daha fazla ihtiyaç duyduğu ve duyacağı açıktır.

İşçi sınıfının kendisine yöneltilen saldırılara karşı ağır aksak da olsa örgütlenme eğilimi içinde olduğu, sendikalaşma mücadelesi başta olmak üzere ücretlerin düşüklüğü karşısında başta grev talebi olmak üzere sendikal örgütlülükleri zorladıkları, yer yer fiili direnişler ve eylemler gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu talep ve direnişler önünde en büyük engel olarak bürokratik sarı sendikacılık anlayışı durmaktadır. Bu nedenle bağımsız sendikaların mücadele ve fiili direnişleri ön plana çıkmaktadır. Tam da bu nedenle, işçi sınıfına yönetilen saldırının kapsamı ve yaşanan olumsuzluklara rağmen belli bir gelişim içinde olan sendikaların temel dinamiğinin sendikal yaklaşımları ve verdikleri mücadele biçimlerinde olduğunu ifade etmek gerekir.

İşçi sınıfı, grev, direniş ve eylemler içinde öğrenmekte ve mücadele etmekten başka bir yolunun olmadığını kendi

pratiğinde deneyimlemektedir. Bizzat bu deneyimin kendisi önümüzdeki yılların mücadelesinin alt yapısını hazırlamaktadır.

Devrimci ve Komünist Hareketin Durumu

Türk devletinin emperyalist sermayenin çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi ve doğal olarak bu şekillendirmeden aracılık payını alan Türk hakim sınıflarının AKP'li yıllar aracığıyla izlediği politikaların başarı şansı için öncelikle toplumun en ileri ve bilinçli kesimi hedeflendi. Sadece ekonomik alanda değil, bir bütün olarak Türkiye toplumuna yönelik "topyekûn bir saldırı" başlatıldı. Böylelikle AKP'li hükümetlerin işçi sınıfı ve emekçi halk karşıtı politikalarında olası "yol kazalarına" karşı önlem alındı.

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkının en ileri ve bilinçli kesimlerini oluşturan devrimci ve komünist harekete yönelik kapsamlı bir tasfiye saldırısının adımı olarak F tipi hapishaneler, tecrit ve tretman sistemi devreye sokuldu. Bu amaç doğrultusunda Türk devleti hapishanelerde devrimci ve komünist tutsaklara yönelik katliam saldırılarına başvurdu. Dönemin devrimci ve komünist hareketi, bu saldırının "topyekûn bir saldırı" olduğunu, asıl amacının devrimci ve komünist hareketi tasfiye etmek ve böylelikle tüm toplumu teslim almayı hedeflediğini doğru tespit etmekle birlikte, aradan geçen çeyrek asırlık süreçte ortaya çıkan tablonun, "topyekûn saldırı" olarak tanımlanan saldırının kapsamı konusunda eksik bir kavrayışa ve buradan hareketle bu saldırıyı karşılamada yetersizliğe işaret etmektedir.

Türkiye devrimci ve komünist hareketi TC devletinin hapishaneler merkezli teslim alma ve tasfiye etme saldırısının "topyekûn bir saldırı" ve asıl amacın toplumu teslim almak olduğu öngörüsünde haklı olmakla birlikte, bu saldırının sadece Türk hakim sınıflarının politikalarıyla ve bunu da belirleyen bir şekilde emperyalistlerin güncel çıkarlarını gerçekleştirmek hedefiyle değil, daha kapsamlı ve emperyalizmin uluslararası alanda üretim sürecini yeniden düzenlemesi, bu düzenlemenin

sonucu olarak aralarında Türkiye gibi yarı-sömürge ülkelere biçilen rolün değiştiğini analiz etmekte ve buna uygun bir politik-örgütsel ve askeri bir yönelim örgütlemede yetersiz kaldı.

Bu yetersizlik beraberinde Türkiye devrimci ve komünist hareketinin TC rejiminin AKP hükümetleri aracılığıyla işçi sınıfına ve emekçi halka karşı yürüttüğü saldırganlığı karşılamada ve dahası iktidar hedefli devrim mücadelesine kanalize etmede başarısız olmasına neden olmuştur. İşçi sınıfının ve kitlelerin eylem ve direnişleri çeşitli biçim ve içeriklerde sürmesine ve dahası Gezi İsyanı yüzyıllık TC rejimi tarihi açısından önemli bir kitle eylemi olarak ortaya çıkmasına rağmen, devrimci komünist hareketin bu eylemlere önderlik etmede yetersizliğine işaret etmek gerekir.

Benzer şekilde TC destekli DAİŞ çetelerinin Kobanê'ye yönelik yok etme saldırısına karşı, Kürt ulusal hareketinin çağrısıyla yaşanan Kobanê Serhildanı gibi kitle eylemlerinde devrimci komünist hareket yer almasına rağmen bu eylemleri kitlelerle ilişkisini geliştirecek bir mecraya akıtmada yetersiz kaldı.

Türkiye devrimci ve komünist hareketinin, -Kürt ulusal özgürlük hareketi dışında- 21. yüzyılın ilk çeyreğinde TC rejiminin AKP hükümetleri aracılığıyla pratikleştirdiği işçi sınıfı ve halk düşmanı politikalarına yanıt olmada başarılı olduğu söylenemez. Devrimci ve komünist hareket, TC rejiminin hapishaneler merkezli tasfiye saldırısına, 19-15 Aralık 2000 Hapishaneler Direnişi ve Ölüm Oruçlarıyla yanıt vermişse de sonraki yıllarda rejimin saldırıları karşısında önemli direniş ve mücadele pratikleri ortaya konulmuşsa da, bu pratikler tekil örnekler olarak kalmıştır. Gezi İsyanı, Kobanê Serhildanı ve ardından metal işçilerinin "Metal Fırtınası" gibi süreçler yaşanmasına rağmen devrimci ve komünist hareketin bu süreçleri değerlendirebildiği söylenemez.

Denilebilir ki, bu süreçte Gezi İsyanı ve Kobanê Serhildanı gibi kitlesel eylemlerin yaşanmasına rağmen devrimci komünist

hareketin kitlelerle olan ilişkisi güç kaybetmeye devam etmiştir. Kuşkusuz bunun çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Dışsal neden olarak TC devletinin devrimci komünist harekete yönelik faşist saldırganlığının etkisi olmakla birlikte belirleyici olan eden neden **içsel**dir. TC faşizminin devrimci komünist harekete yönelik tehdit algısının ürünü olarak şekillenen tasfiye etme saldırısının devrimci komünist hareketler üzerinde etkili olmasının nedeni, faşist devletin saldırganlığı değildir. Asıl olarak **devrimci komünist hareketin iktidar bilincinde yaşanan kırılma** ve bununla bağlantılı olarak, faşist devletin işçi sınıfı ve emekçi halka yönelik saldırılarını göğüslemede **birleşik devrimci bir tutum** geliştirememesidir.

Bunda belirleyici olan husus ise devrimci komünist hareketlerin işçi sınıfı ve emekçilerin, -en geniş anlamda kitlelerin- içinde bulunduğu koşulları doğru analiz etmede yetersiz kalmasıdır. Bunun en önemli nedeni ise devrimci ve komünist hareketlerin Türkiye toplumunun yaşadığı değişim ve dönüşümü kavramada yetersizliğidir. Bu durum süreç içinde giderek devrimci komünist hareketin kitlelerin sorunlarından ve taleplerinden uzaklaşmasına, kendi içine ve gündemine dönmesine neden olmuştur. Devrimci komünist hareketlerin politik iktidar hedefinde kırılma yaşanmasına neden olan bu durum beraberinde tasfiyecilik saldırısından etkilenmesini doğurmuştur.

Örneğin komünist hareketin kendi içinde yaşadığı darbeci tasfiyeci saldırı, -her ne kadar 2015 yılında Alman emperyalizmi ve TC faşizmi tarafından gerçekleştirilen karşı devrimci bir düşman operasyonunun ürünü olarak ortaya çıkmışsa da- saflarımızda yarattığı etki bakımından sadece karşı-devrimin düşman operasyonu ve tasfiye saldırısıyla açıklanamaz. Darbeci tasfiyeci saldırının komünist hareket saflarında etkili olması ve bir kısım parti gücünü etkileyebilmesi, komünist hareketin, işçi sınıfı ve emekçi halkın içinde bulunduğu durumla ve talepleriyle devrimci temelde yeterli bir ilişki kuramaması nedeniyledir.

Kitlelerle andaki talep ve istekleriyle devrimci temelde ilişkilenmemek ve dahası kitlelerin eylemlerinden şu veya bu şekilde yer almamak beraberinde komünist hareketin tasfiyecilik saldırısını göğüslemesinde yetersizliğe ve dahası bu saldırının kendi saflarında gelişmesi ve darbeci bir tarza bürünmesini engelleyememesine neden olmuştur.

Komünist hareketin kendi saflarında yaşamış olduğu bu süreç aynı zamanda devrimci ve komünist hareketin içinde bulunduğu durumu da özetler niteliktedir. Devrimci ve komünist hareket işçi sınıfı ve emekçi halkın -şu veya bu nedenle- talepleriyle devrimci temelde ilişkilenmediği, dahası kitlelerin andaki hareketiyle, eylem ve direnişleriyle ilişkilenip, bu hareketi kendi içinde devrimci bir temelde yeniden üretemediği koşulda kendi içinde sorunlar yaşamıştır. Bu sorunlar ise devrimci komünist hareketlerin kitlelerle var olan sınırlı ilişkilerinin daha da gerilemesine neden oldu.

Devrimci ve komünist hareketin düşmanın imha saldırıları başta olmak üzere tasfiye saldırılarına yanıt olabilmesinin tek yolu, kitlelerden kitlelere çizgisinin uygulanmasıdır. Koşullar ne olursa olsun temel hareket noktası, kitlelerin andaki kendiliğinden eylemleriyle bağ kurmak, ileri kitleleri devrimci ve komünist hareket saflarında örgütlemek, orta kitleleri devrimci ve komünist hareket saflarına yakınlaştırmak, geri kitleleri ise en azından tarafsızlaştımak temel yönelim olmalıdır.

Bu kitle çizgisi hayata geçirilmediği oranda devrimci komünist harekete en yakın olan, devrimci komünist hareketin “doğal kitle tabanı”nı oluşturan kitlelerin bile devrimci komünist hareketlerin saflarında örgütlenmesi başarılamaz. Örneğin yoksulluğun giderek arttığı bir ortamda devrimci hareketin tabanını oluşturan ilerici demokrat kesimlerin ve özellikle gençlerin çete ve mafya ilişkileri içine çekildiği bir gerçektir. Özellikle Alevi ve Kürt emekçilerin yoğunlukla yaşadığı mahallelerde rejimin desteğiyle yol verdiği uyuşturucu, fuhuş ve kriminalize faaliyetlerin önünün açıldığı, devrimci hareketin ilk

elden tabanını oluşturacak kitlelerin bu şekilde etkisizleştirilerek sisteme yedeklendiği rahatlıkla söylenebilir. Bunun yanında kimi devrimci örgütlerin de bu tür ilişkilere yönelik pragmatist yaklaşımının da, bu türden çete ve mafya ilişkilerinin güçlenmesine zemin sunmuştur.

Devrimci komünist hareketin "doğal kitle tabanı"nı oluşturan kitlelerin dahi doğru bir politikayla örgütlenememesi aksine bu kitlelerin her türlü kriminalize suç örgütleri içinde yer alarak, faşizmin doğrudan ve dolaylı olarak uzantıları haline gelmesi gerçeği, devrimci komünist hareketin kitlelerle ilişkisine dair önemli bir veri sunmaktadır. Elbette bu tür çete ve suç gruplarının ortaya çıkışında faşist devletin özellikle Alevi ve Kürt gençlerinin yaşadığı mahallelerde uyguladığı "özel politika"ların etkisi vardır. Ancak tam da bu nedenle devrimci ve komünist örgütlerin bu politikalara karşı, devrimci bir alternatif olarak kendini var edemediğini görmekteyiz.

Bunun nedenleri arasında devrimci komünist hareketlere yönelik faşizmin katletme ve tutuklama saldırılarının etkisiyle yaşamış olduğu kadro kaybı olmakla birlikte devrimci komünist hareketin sürece yanıt olacak kadroları yaratmaması ve kendini yenileyememesi etkili olmuştur. Faşizmin, teknolojik gelişmeleri de kullanarak kitle iletişim araçlarıyla yoğun ideolojik saldırısına, kültürel hegemonyasına karşı ideolojik bir karşı duruş, kültürel bir direniş odağı yaratılamamıştır.

Örneğin sistemin TV dizileri aracılığıyla suç örgütlerini konu alan, ırkçı, şoven, kadın ve LGBTİ+ düşmanı faşist kişilikleri rol modeli olarak "kahraman"laştıran ya da pembe diziler aracılığıyla bireyi kutsayan, "köşe dönmeciliği" yücelten propagandaları karşısında, devrimci ve komünist örgütlenmeler karşı bir tavır geliştirememiş tam aksine bu türden propagandalar devrimci hareketin taraftarlarını dahi etkilemiştir.

Faşizmin halk kitleleri üzerinde hegemonyasını sürdürmesinde, kitlelerin rızasının alınmasında din olgusuyla birlikte ırkçılık ve şovenizm de yaygın olarak kullanılmıştır.

İktidar partisinin İslamcı söylemi beraberinde ileri kitlelerin önemli bir kısmının "laiklik" adı altında sisteme yedeklenmesinin önünü açmıştır. Bu durum bir kısım ilerici ve devrimci örgütü dahi hakim sınıfların muhalefetteki kliği arkasında yedeklenmesine neden olmuştur.

Benzer durum Türk hakim sınıflarının genel ve yerel seçim gündemlerinde de yaşanmıştır. "İktidardaki AKP-MHP faşizmini" ve "Erdoğan rejimini" geriletmek ve "nefes almak" adına, Kürt ulusal hareketinin legal alan mücadelesi de dahil olmak üzere devrimci hareketin bir kısmı, burjuva muhalefetin arkasında yedeklenmiştir. Bu ise devrimci ve komünist çizgi karşısında düzen içi çözümlere kapı aralayan, reformist anlayışların önünü açmıştır.

Faşizmin devrimci komünist hareketlere yönelik fiziki ve ideolojik tasfiye saldırısında, reformizme ve reformist hareketlere özellikle değinmek gerekir. Devrimci komünist hareket saflarında reformist anlayışların ortaya çıkışı, devrimci ve komünist hareketin ortaya çıkışıyla birliktedir. Bu anlamıyla devrimci ve komünist hareket açısından reformizm bir olgu olarak başından itibaren vardır. Ancak Türkiye devrimci hareketinin '71 silahlı devrimci çıkışı aynı zamanda reformist ve düzen içi çizgiyle hesaplaşma çıkışıdır. Bu olgu beraberinde Türkiye koşullarında reformist hareketlerin, devrimci ve komünist hareketler karşısında "destek"lenmesini ve önünün açılmasını doğurmuştur. Türkiye koşullarında sınıf mücadelesinin gelişimi, devrimci ve komünist örgütlerin kitleselleşmesi önünde reformizm ve reformist hareketler bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. Reformizme yönelik ideolojik ve politik mücadele kesintisizce sürdürülmeye devam edilmelidir.

Benzer bir durum faşizmin başta Kürt ulusal sorunu olmak üzere, Suriyeli sığınmacılar ve göçmenlere yönelik ırkçı, faşist saldırılarda da yaşanmıştır. Hakim sınıfların iktidar ve muhalif klikleri, kitlelerin desteğini arkalamak için şovenizmi yaygın olarak kullanmıştır. Bu durum beraberinde ileri kitleler içinde,

devrimci örgütlerin taraftarları arasında dahi belli bir karşılık bulmuştur. Devrimci ve komünist hareketlerin saflarında başta Kürt ulusal mücadelesi olmak üzere, Suriyeli sığınmacılar karşısında sosyal şovenizmin etkili olması durumu ortaya çıkmıştır. Kimi küçük burjuva devrimci örgütlerde "vatan" savunması adı altına gelişen, Kürt ulusal hareketini ezilen bir ulus hareketi olarak değil de "milliyetçi hareket" olarak değerlendirip propaganda eden politik konumlanışlar ortaya çıkmıştır. Başta Kürt ulusuna yönelik hakim ulus imtiyazlarını güçlendiren sosyal şovenizme karşı mücadele, Türkiye devrimci ve komünist hareketi açısından önemini ve gerekliliğini korumaya devam etmektedir.

Devrimci komünist hareketler açısından dikkat çekilmesi gereken bir diğer olgu da Kürt ulusal özgürlük hareketinin "paradigma değişikliği" adı altında savunduğu ve propaganda ettiği görüşlerdir. Kürt ulusal devrimci hareketinin "Ekolojik, Kadın Özgürlükçü ve Demokratik Ulus Paradigması" olarak tanımladığı ve "Demokratik Modernite" olarak propaganda ettiği görüşler, devrimci komünist hareket üzerinde etkili olmaktadır.

Kürt ulusal hareketinin gerilla savaşındaki ulaştığı yetkinlik ve kitle desteği karşısında Türkiye devrimci ve komünist hareketinin geriliği beraberinde Türkiye devrimci hareketi üzerinde "ideolojik tahakküm kurmasına" neden olmaktadır. Komünist hareket bu ideolojik tahakkümden azade değildir. Kürt ulusal hareketinin ütopik ve anarşizan kimi politik görüşleri "genel doğrular" olarak kabul görmektedir. **Bu konuda ideolojik ve politik mücadeleye ve uyanıklığa ihtiyaç vardır.**

Bu etkinin iki yönlü olduğunu ifade etmek gerekir. Örneğin devrimci ve komünist hareketler Kürt ulusal özgürlük hareketinin kadın ve ekoloji mücadelesi (ki bu gündemlerde kendi içinde ayrıca tartışılmalıdır) gibi kimi söylem ve propagandalarından olumlu yönde etkilenirken; "demokratik ulus" gibi anarşizan ve ütopik görüşlerinden olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu olguya

karşı uyanık olmak ve proletaryanın kendi bayrağını kıskançlıkla savunmak gerekir.

Öte yandan proletaryanın bilimini savunmak adı altında dogmatizme düşmeden yeni gelişme ve gündemlere yanıt olunmak zorundadır. MLM biliminin revize edilmesinden değil, MLM biliminin somut koşulların somut tahlilinden hareket ederek, anın ihtiyaçlarına yanıt olma çabası içinde olunmalıdır.

Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi'nin Durumu

Kürt ulusal hareketinin mücadelesinin Türkiye Kürdistanı sınırlarını aştığı ve bölgesel bir güç olarak ortaya çıkmış olması bir realitedir. Özellikle Suriye iç savaşı sırasında, IŞİD çetelerine karşı verilen savaş ve Kürt ulusal hareketinin önderliğinde Rojava Devrimi süreci önemli bir gelişmedir. Bu süreç PKK'yi bölgesel bir güç olarak ortaya çıkarmış durumdadır. TC devleti tam da bu nedenle Kürt ulusal hareketinin kazanımlarını kendi varlığı açısından öncelikli bir tehdit olarak algılamaktadır. Bu durum TC devletinin sınır içinde Kürt ulusuna yönelik gerçekleştirdiği saldırıları sınır dışında da gerçekleştirmesine neden olmaktadır. Irak ve Suriye Kürdistanı'nda TC faşizmi tarafından gerçekleştirilen işgal saldırıları, Kürt ulusal hareketinin kazanımlarının tasfiye edilmesi, gerilla mücadelesinin yenilgiye uğratılması ve dahası işgal edilen bölgelerin ilhak edilmesi amacını taşımaktadır. Bu nedenle Kürt ulusal hareketiyle birlikte hareket etmek, hem ulusların Özgürce Ayrılma Hakkı'nın kayıtsız şartsız savunulması hem de devrimci ve komünist hareket saflarındaki sosyal şovenizme karşı panzehir işlevi görecektir.

Bu gerçeklik içinde şunu belirtmeliyiz ki; devrimci hareket içinde en diri olan Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi'dir (KUÖH). Kürt ulusal hareketinin önderlik ettiği silahlı güç, Türk devletinin korkusu olmaya devam ediyor. KUÖH'un "barış" sürecinde ülke içindeki silahlı güçlerini geri çekmesi sonrasında kaybettiği bazı mevzileri yeniden kazanmadaki ısrarlı mücadelesi devam ediyor. "Barış görüşmeleri" döneminde Türk devleti kendisini yeniden

reorganize etti. T.Kürdistanı'nda mücadelenin en ileri olduğu alanlara yeni karakollar (kalekol) inşa etmesi, bütün sınır bölgelerine gözetleme kuleleri kurması ve bunları ileri teknolojiyle donatması kontrolünü artırmasının yanında İnsansız ve Silahlı Hava Araçları'na (İHA-SİHA) ağırlık vermesi, savaşta teknolojik üstünlüğü başarıyla kullanmasına yol açtı.

Suriye iç savaşıyla birlikte, savaşın gidişatını iyi gözlemleyen Kürt ulusal hareketi Kobanê direnişinde gösterdiği başarının ardından Rojava'da gerçekleşen devrim sonrası TC devleti tüm dikkatini buraya çevirdi. Kürtlerin özerk bir statüye kavuşmasını bir beka sorunu gören TC devleti, Suriye'de Kürt topraklarının bir kısmını işgal etti. İşgal edilen bölgelere yerleşen TC devleti, bununla da yetinmeyerek sayısız operasyonla, Rojava ve çevresinde bulunan yerleşim yerlerini sürekli bombalayarak katliamlar gerçekleştirdi. Türkiye'nin yeni Osmanlıcılık hülyası da bu tarihten sonra depreşmeye başladı. Kerkük ve Musul'un Türkiye toprakları olduğu iddiası gündeme getirilmiş ve her fırsatta buraların işgal edilebileceği söylenebilmiştir.

TC devleti, Suriye merkezi hükümetinin zayıflığından da yararlanarak işgal ettiği Kürt topraklarından çıkma niyetinde değildir. Bu niyette olmamakla birlikte bunun önümüzdeki yıllarda farklılaşacağı -ilhak girişimine evrileceği- da açıktır. TC devletinin 2011 yılından 2024 yılının başlarına kadar hiçbir şekilde Esad hükümetini muhatap almadığını, işgal ettiği toprakları terk etmeyeceğini söylemesine karşın son altı aylık süreçte Esad'la görüşmek için çeşitli yol ve yöntemler aradığı bilinmektedir. Bu görüşme çabasının arkasında Rusya'nın olduğu bir sır değildir. Rusya, Suriye'de ABD'den sonra en etkili aktörlerinden biridir. Suriye'nin 2011 sonrası Rusya'yla geliştirdiği ilişki ve 2014'ten bu yana Rusya'nın Suriye topraklarında konuşlanması, Suriye'de dengeleri değiştirmiştir. Kendisi Ukrayna'yla meşgul olduğu için yeterince Suriye'ye destek veremeyen Rusya, TC devletinin Suriye ile biraraya

gelerek anlaşma yapmasını istemektedir. Olası bir Türkiye-Suriye antlaşmasının Rusya'nın işine yaradığı açıktır.

Rusya, Türkiye-Suriye görüşmelerinin bir anlaşmayla sonuçlanması durumunda bunun Suriye'deki ABD varlığının zayıflamasını sağlayacağını bilmektedir. Olası Suriye-Türkiye anlaşması sonrası Rojava'nın statüsünün gündeme gelmesi de söz konusu olabilir.

Suriye devletinin TC devletinin görüşme talebine, "önce işgal edilen topraklardan çıkın, ondan sonra görüşmelerin yapılabilir" şeklindeki yanıtına TC devleti sıcak bakmamaktadır. TC devleti, önce ne olursa olsun burada Kürtlerin statüsüne son verilmesini hatta ezilmesini istemektedir. TC'nin Suriye devletiyle masaya oturmasıyla birlikte "Kürtler" bir pazarlık konusu yapılabilir.

Kürt ulusal özgürlük hareketi, 2011'den sonra birkaç cephede birden savaşmak zorunda kaldı. Bu cephelerden biri T.Kürdistanı, biri Rojava, biri İran Kürdistanı ve bir diğeri de Irak'ta Medya Savunma Alanlarıdır. Buralarda güçlerini mevzilendirmiş bulunuyor. Her dört cephede de savaşmanın getirdiği zorluklar ve dezavantajlar bilinmektedir. KUH, Rojava'da DAİŞ'e karşı gösterdiği o muazzam direnişte önemli bir güç kaybına uğradı. Buna rağmen kısa zamanda bu alanda güçlerini yeniden toparlayan KUH, belirli bir askeri güce kavuştu. Irak Kürdistan cephesine Rojava'dan önemli bir güç aktarılarak Türk devletinin saldırılarına karşı koymuştur. Yine İran'daki gücünü yeniden aktifleştirdiği biliniyor.

Tüm bu gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda KUÖH'un T.Kürdistanı'nda askeri olarak neden görece bir gerileme içinde olduğu daha iyi anlaşılabilir. Son birkaç yıldır, T.Kürdistan cephesinde silahlı mücadeledeki durgunluğu bu gelişmeler ışığında ele almak daha objektif bir değerlendirme olacaktır.

KUÖH'un devletle masaya oturması ve sonrasındaki gelişmeler başlı başına bir değerlendirme konusu olmakla birlikte

bu dönemin öne çıkan gelişmeleri ve doğurduğu sonuçlar bakımından önemli derslerle doludur.

TC devleti, Abdullah Öcalan'ın esir alındığı 1999 yılına kadar PKK ile masaya oturmayı aklının ucundan bile geçirmezken 1999 sonrası Abdullah Öcalan'ın esir alınması ve Öcalan'ın "paradigma değişikliği"yle bazı taktik açılımlarla PKK'yi tasfiye edeceğini düşündü. Öcalan'ın "barış ve çözüm" talebi TC devleti tarafından bir fırsat olarak değerlendirilmek istendi. 2008 yılında PKK ile Oslo'da masaya oturan TC devleti bu görüşmeyi kamuoyundan gizledi. Oslo'da Kürtlere bazı kırıntılar vererek Kürt "meselesi"ni halledeceğini sandı. Ne var ki görüşmeler, 14 Temmuz 2011 tarihinde bitirildi

TC devleti, PKK'nin görüşmelerin kesilmesinden sonra yeniden silahlı mücadeleye başlayacağını gördü. Geçici de olsa bunun önünü kesmek için kendince şart öne sürdü. TC, "barış", "uzlaşma" manevralarıyla ilk adım olarak PKK'nin silahlı güçlerini ülke dışına çekmesini istedi. PKK, 2012 tarihinden itibaren silahlı güçlerini sınır dışına (Kürdistan'ın diğer parçalarına) çektiğini açıkladı. Türk devleti bu durumdan yararlanarak A.Öcalan'ı devre dışı bırakmak için tecrit uyguladı.

Hapishanelerde A.Öcalan üzerindeki tecridin kaldırması için başlayan açlık grevleri sonuç verdi ve A.Öcalan üzerindeki tecrit ve yasaklar kalktı. Türk devleti, Ocak 2013 tarihinde A.Öcalan'la görüşmelere başladı. Bu görüşmelerin bir parçası olarak Mart 2013 Newroz kutlamalarında A.Öcalan'dan gelen mektup okundu. Barış görüşmelerinin devam ettiği tarihte Dolmabahçe'de yapılan görüşmede "Dolmabahçe Mutabakatı" sağlandı. R.T.Erdoğan bunun "bilgisi dışında" yapıldığını açıklayarak tüm girişimleri boşa çıkardı.

TC devleti 2014 yılında gerçekleştirdiği en uzun MGK toplantısında KUH'u topyekûn yok etme kararı aldı. 2015 yılına gelindiğinde TC devleti PKK ile olan tüm görüşmeleri bir kenara bırakarak saldırıya geçti. 7 Haziran genel seçimlerinde tek başına hükümet olamayan AKP, erken genel seçim kararı alındı. AKP, 1

Kasım 2015 erken genel seçimlerine kadar ülkede büyük katliamlar gerçekleşti. 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta 33 devrimci, 10 Ekim Ankara Barış Mitingi'nde 103 kişi katledildi. AKP, açıktan "bizi seçmezseniz bu katliamlar devam edecek" mesajı verdi. 1 Kasım erken genel seçimini AKP katliamlar yaparak ve seçime hile katarak kazandı. AKP'nin seçimi kazandıktan sonra ülke genelinde büyük bir saldırıya geçti.

KUH'un T.Kürdistanı deneyimleri içinde değerlendirilmesi gereken bir diğer gelişme de Temmuz 2015 tarihinde başlayıp 27 Mart 2016 tarihine kadar devam eden öz yönetim direnişleridir. Direniş 6-7 Ekim 2014 tarihinde Kobanê direnişleri döneminde başladı. İlk olarak Cizre'de başlayan bu direniş, sonrasında "öz yönetim" ilanıyla genişledi.

2015'de yılında Amed merkez ilçesi Sur, Derik, Cizre, Nusaybin, Şırnak, Şemdinli, Yüksekova vb. 15 ilçe havadan, karadan bombalanarak tank ve top atışlarıyla yerle bir edildi. Binlerce sivil katledildi ve yaralandı. Geriye kalan on binlerce insan batı ve Çukurova'ya sürüldü. Bu hem Kürt ulusal hareketinin kitle temelini zayıflatma hem de köklerinden kopararak Türkiye'nin birçok bölgelerine savurarak asimile etme politikasını içeriyordu.

Kürt ulusal hareketinin bu barikat savaşı, 265 gün sürmüş ve bu sürede 3 bin 583 direnişçi katledilmiştir. PKK de, bu savaşta 355 Türk askeri ve polisi cezalandırdığını açıklamıştır.

Bununla birlikte Türk devleti, 2015 yılında yeniden saldırıya geçti. On bin kişi tutuklandı. Kazanılan tüm belediyelere kayyım atandı. Sınır dışı operasyonlarda onlarca köy bombalandı. Gerilla katliamları gerçekleşti. Yasaklar ardı ardına geldi. 4 Kasım 2016'da Kürt ulusal hareketinin yasal alanda çalışma yürüten partisine tutuklama saldırısı gerçekleştirildi. Başta eşbaşkanlar olmak üzere onlarca milletvekili ve parti üyesi tutuklandı. Açılan Kobanê davasında 400 yılın üzerinde cezalar verildi.

Bu süreç, TC devletinin Kürt ulusal sorununa yönelik inkar ve imha politikasının devam ettiğini de göstermiştir. KUH, 2011'de kesilen görüşmelere devam etmekle taktik bir hata yapmış ve bunun bedelini ağır ödemiştir.

KUÖH, silahlı güçlerini geri çektiği dönem de dahil olmak üzere hiçbir zaman silahlı mücadeleye son vermedi. Barış sürecini belli yönleriyle değerlendirerek toparlanma, yeni savaşlara hazırlanmada süreci belli yönleriyle değerlendirdiği de söylenebilir.

KUÖH'un demokratik mücadele alanı, ayrı bir değerlendirme konusu olmakla birlikte özet olarak şunlar söylenebilir. KUÖH'un demokratik alanda yarattığı mevzi oldukça önemli bir yerde durmaktadır. Kitleleri kendi etrafında toplama, yer yer sokağa dökme açısından, bu mevzinin dönem dönem verimli kullanıldığı söylenebilir. Parlamentoda devletin teşhir edilmesi, Kürt halkının sorunlarını ve taleplerinin dile getirilmesi, demokratik taleplerde bulunulması, hapishanelerde yaşanan baskı ve işkencelerin teşhir edilmesi bakımından demokratik meşru mücadele açısından KUÖH, bu alanı iyi kullanmaktadır.

KUÖH'nin demokratik alan mücadelesinde esasen devrimci hareketlerden daha dazla reformist hareketlerle ilişkilenmesi onun "paradigmasıyla" ilgilidir ve ulusal bir hareket olmasından bağımsız değildir. Diğer yandan devrimci güçlerin zayıflığının da önemli bir payı bulunmaktadır. Bu tavır elbette KUÖH mücadelesini zayıflatmaktadır. Son seçimde CHP'nin arkasından sürüklenmesi, ittifakı açık ve meşru bir güç olarak yürütme yerine, gizli ve kendisini yok sayan bir tarzda hareket etmesi meşruluğunu tartışma konusu yapması da ayrı bir olumsuzluktur.

KUÖH'un demokratik mücadelede devrimci hareketle ilişkisinin sürekliliğe dayanan bir durumdan öteye dönemsel ilişkiler olarak sürmesi, bu alanda KUÖH ile devrimci hareketi arasındaki ilişkilerde sürekli bir istikrar sağlanamamasına neden olmaktadır. İlişkilerin en sıkı olduğu dönemler seçim dönemleri

olmuştur. Bunun aşılması ve karşılıklı ilişkilerin sürekliliğe dönüşmesi mücadelenin ileri taşınması açısından da büyük bir öneme sahiptir.

Bu noktada 2016 yılında komünist hareketin de içinde yer aldığı yeni bir silahlı mücadele hattının geliştirilmesi için, TDH'nin birleşenlerinin önemli bir bölümüyle birlikte yeni bir adım atılarak Halkların Birleşik Devrim Hareketi'ni kuruldu. Kürt ulusal özgürlük hareketi de dahil olmak üzere Türkiyeli devrimci ve komünist hareketlerin eylem birliği temelinde bir araya gelerek ilan ettikleri Halkların Birleşik Devrim Hareketi, coğrafyamızda en ileri devrimci duruşu temsil etmektedir. Bu örgütlenme içinde yer alan devrimci ve komünist örgütlerin çeşitli biçim ve içeriklerde sürdürdükleri Birleşik Devrimci Mücadele önümüzdeki süreçte sınıflar mücadelesinin seyri üzerinde tayin edici bir yerde durmaktadır.

Diğer yandan ülkemizin en uzun ittifakı ve eylem birliği olan bu durumun istenilen düzeyde seyretmediğini vurgulamak lazım. Devrimci hareket bunun önemi ve gerekliliği üzerinde uzun uzun durmasına ve önemini vurgulamasına rağmen dağınık olan bu durumu hala aşmış değildir. Bunun için gereken çabanın gösterilmesi mücadelenin ileri taşınması açısından oldukça önemlidir.

Link: https://www.tkpml.com/dunyada-genel-durum-gorevlerimiz-ve-turkiyede-durum/?swcfpc=1